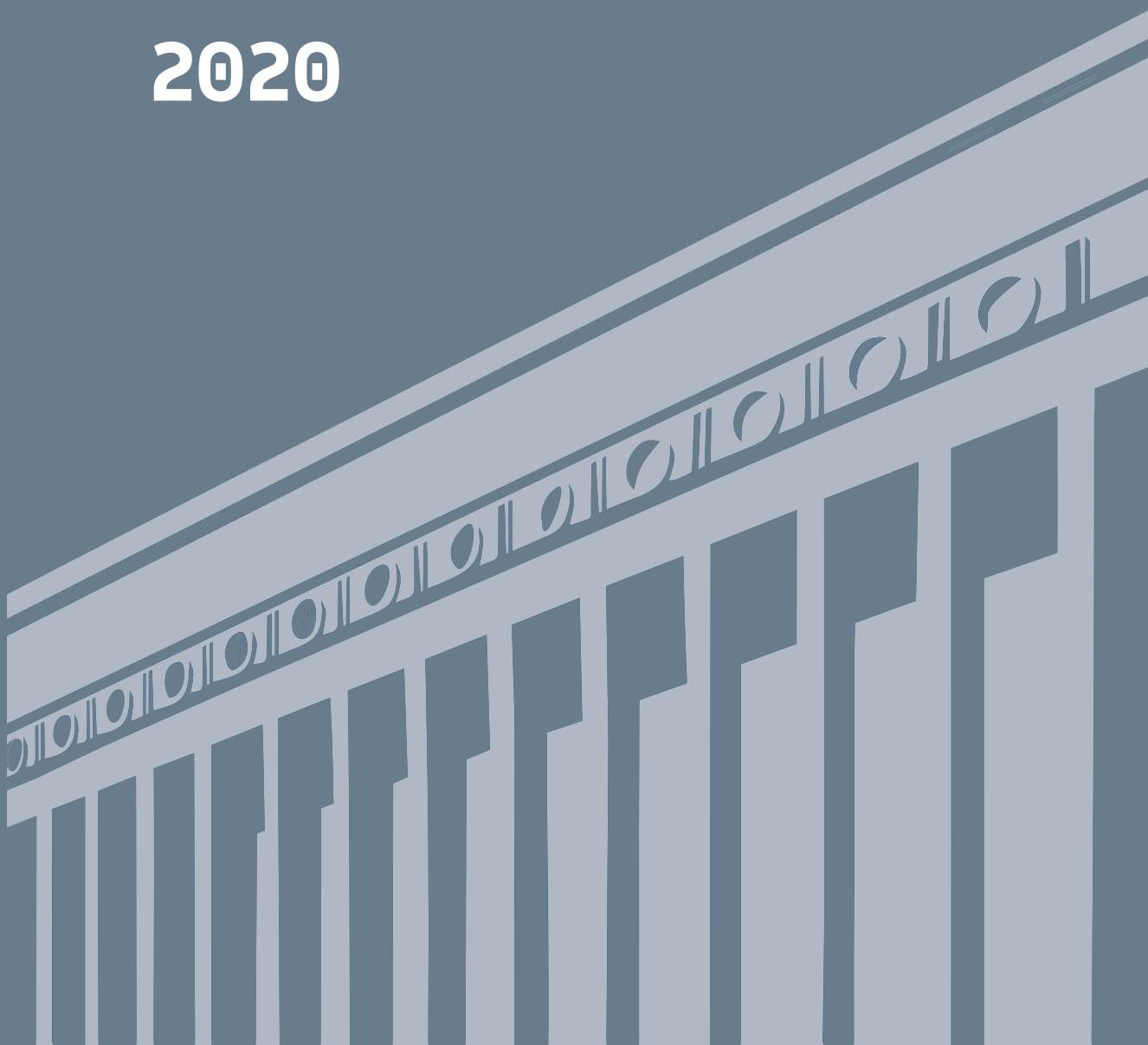

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

**EDUSKUNNAN PUHEMIESNEUVOSTON ASETTAMIEN
KANSAINVÄLISTEN VALTUUSKUNTIEN
TOIMINTAKERTOMUKSET**

2020

EDUSKUNNAN PUHEMIESNEUVOSTON ASETTAMIEN
KANSAINVÄLISTEN VALTUUSKUNTIEN
TOIMINTAKERTOMUKSET
2020

HELSINKI 2021

SISÄLLYSLUETTELO

1. TIIVISTELMÄ.....	3
Eduskunnassa toimivat kansainväliset yhteistyöverkostot.....	4
2. ITÄMEREN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI.....	6
2.1. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto	6
2.2. Pysyvä komitea.....	8
2.3. Työryhmät.....	10
2.4. Suomen valtuuskunnan kokoukset	12
3. ARKTINEN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI.....	14
3.1. Suomen valtuuskunnan toiminta	15
3.2. Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR) kokoukset	15
4. PARLAMENTTIENVÄLINEN LIITTO (IPU)	16
4.1 IPU:n hallintoneuvoston kokous 1.-3.11.2020	17
4.2 Alueellinen yhteistyö.....	19
4.3 Pohjoismaisten IPU-valtuuskuntien vierailu New Yorkissa ja Washington DC:ssä.....	19
5. NATON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS	22
6. VÄLIMEREN UNIONIN PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS	24
LIITE: VALTUUSKUNTIEN JÄSENLUETTELOT.....	25

1. TIIVISTELMÄ

Suomen eduskunta on vuodesta 1920 osallistunut parlamentaarisen diplomatian monenkeskisten toimielinten toimintaan. Vuonna 2020 eduskunnassa toimi yhdeksän kansainvälisten järjestöjen toimintaan liittyvää valtuuskuntaa. Nämä ovat Pohjoismaiden neuvoston, Euroopan neuvoston, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön, Itämeren parlamentaarikkokonferenssin, Arktisen parlamentaarikkokonferenssin, Aasia–Eurooppa-parlamentaarikkokonferenssin ja Välimeren alueen parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunnat, Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmä sekä Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunta.

Eduskunnan täysistunto asettaa Pohjoismaiden neuvoston, Euroopan neuvoston sekä Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön valtuuskunnat. Niiden toimintakertomukset käsitellään täysistunnossa ja ulkoasiainvaliokunnassa.

Puhemiesneuvosto taas asettaa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin, Arktisen parlamentaarikkokonferenssin, Aasia–Eurooppa-parlamentaarikkokonferenssin, Välimeren alueen parlamentaarisen yleiskokouksen sekä Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen valtuuskunnat. Parlamenttienvälisen liiton Suomen ryhmän johtokunta valitaan vuosikokouksessa. Edellä mainittujen valtuuskuntien kertomukset on koottu käsillä olevaan asiakirjaan. Valtuuskuntien jäsenluettelot löytyvät tämän asiakirjan liitteestä.

Globaali covid 19-pandemia vaikutti tavalla tai toisella kaikkien eduskunnan kansainvälisten valtuuskuntien toimintaan. Toiset järjestöt siirtyivät ketterämmin tapaamisiin verkko-yhteyksien välityksellä, kun taas toisten toiminta käytännössä halvaantui pandemian aiheuttamien matkustusrajoitusten vuoksi. Useimmat kuitenkin onnistuivat pitämään jonkinlaisen vuosi-istunnon sekä pienempiä kokouksia ja verkoseminaareja jäsenistölleen.

Maailman vanhin ja laajapohjaisin parlamenttienvälinen yhteistyöjärjestö Parlamenttienvälinen liitto (IPU) työskentelee parlamentarismia vahvistamiseksi. IPU:lla ei ole varsinaista hallitustenvälistä yhteistyöjärjestöä, mutta liitolla on YK:ssa tarkkailijan status ja se toimii läheisessä yhteistyössä YK:n ja sen alajärjestöjen kanssa. Helmikuun vuotuinen IPU:n ja YK:n välinen kuuleminen New Yorkissa jäi järjestön ainoaksi suureksi fyysiseksi kokoukseksi kertomusvuonna. Syksyn yleiskokous päätettiin järjestää virtuaalisena suppeammassa hallintoneuvoston kokoonpanossa. Asialistalla olivat järjestön toiminnalle tärkeimmät tehtävät, joista päällimmäisenä järjestön uuden puheenjohtajan valinta.

Kahdeksan jäsenvaltion parlamenttien, yhdentoista alueellisen lainsäädäntöelimen sekä Euroopan unionin muodostama Itämeren parlamentaarikkokonferenssi (BSPC) parlamentaarinen yleiskokous toimii läheisessä yhteistyössä Itämeren alueen hallitustenvälisen neuvoston (CBSS) kanssa. Kertomusvuonna keskeisimpinä teemoina nousivat esiin paitsi Itämeren alueen koronavirustilanne myös demokratian, sananvapauden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Elokuussa pidettiin etäyhteyksin Itämeren parlamentaarikkokonferenssin 29. istunto.

Arktisen alueen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen sekä siellä elävien alkuperäiskansojen ja muiden asukkaiden elinolosuhteita ja asemaa. Ensimmäinen arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi järjestettiin vuonna 1993. Siihen osallistuu kansanedustajia kahdeksasta kansallisesta parlamentista (Pohjoismaat, Kanada, Venäjä ja Yhdysvallat) sekä Euroopan parlamentista. Pysyviä osanottajia ovat arktisen alueen alkuperäiskansojen keskeiset järjestöt. Konferenssi kokoontuu joka toinen vuosi eikä kertomusvuonna järjestetty sitä, mutta sen sijaan pysyvä komitea kokoontui. Aiheina nousivat esille erityisesti ilmastomuutoksen ja koronapandemian vaikutukset arktisille alueille.

EU-maat ja Välimeren eteläpuoliset maat muodostavat 43 jäsenmaan Välimeren unionin. Sen parlamentaarinen yleiskokous antaa parlamentaarisia virikkeitä alueen yhteistyön kehittämiseksi ja esittää kannanottoja Välimeri-kumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta. Kertomusvuonna yleiskokouksen toiminta pysähtyi koronapandemian myötä. Turkkiin kaavailtu täysistunto jouduttiin perumaan eikä korvaavaa istuntoa pystytty järjestämään etäyhteyksin. Yleiskokouksen puheenjohtajuus siirtyi syyskuussa Euroopan parlamentille. Seuraava täysistunto pidettäneen vuonna 2021 Euroopan parlamentin isännöidyssä.

Suomi osallistuu Nato-maiden parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan Naton rauhankumppanuusmaana yhdessä Ruotsin, Itävallan ja Sveitsin kanssa. Kertomusvuonna järjestettiin vuosittainen täysistunto marraskuussa etäyhteyksin. Keskusteluiden aiheina olivat maailmanlaajuiset turvallisuushaasteet sekä koronapandemian vaikutukset eri yhteiskuntaturvallisuuden sektoreille. Viittaamalla vuonna 2019 lanseerattuun Nato 2030 -prosessiin, yleiskokous tuki pyrkimyksiä uudistaa allianssia pitämällä se vahvana ja yhtenäisenä poliittisesti ja sotilaallisesti sekä parantamalla sen valmiuksia vahvistaa maailmanlaajuisia rauhaa ja vakautta.

Kertomusvuonna ei järjestetty Aasian ja Euroopan välistä parlamentaarista kumppanuuskokousta (ASEP).

Eduskunnassa toimivat kansainväliset yhteistyöverkostot

Virallisten kansainvälisten valtuuskuntien lisäksi eduskunnassa toimii useita kansanedustajien perustamia epävirallisia verkostoja ja yhteistoimintaryhmiä, joissa käsitellään kansainvälisiä teemoja. Näiden ryhmien toiminta täydentää ja laajentaa eduskunnassa käytävää kansainvälisiä kysymyksiä koskevaa keskustelua tarjoamalla kaikille kansanedustajille mahdollisuuden osallistua ja saada ajankohtaista tietoa.

Eduskunnan rauhanvälitysverkosto perustettiin vuonna 2018 eduskunnan kansainvälisen foorumin aloitteesta. Verkoston tavoitteena on vahvistaa kansanedustajien osaamista rauhanvälityksestä sekä vahvistaa kansanedustajien rauhanvälitystyön näkyvyyttä sekä eduskunnan sisällä että sen ulkopuolella. Verkosto ja sen jäsenet toimivat tiiviissä yhteistyössä rauhanvälitystä harjoittajien kotimaisten ja kansainvälisten tahojen kanssa. Kertomusvuonna verkosto järjesti kuulemisia mm. CMI:n sekä ulkoministeriön kanssa sekä tapasi kotimaisia ja ulkomaisia asiantuntijoita.

Eduskunnan ihmisoikeusverkosto on perustettu vuonna 1991. Verkoston tavoitteena on tarjota kansanedustajille ihmisoikeuskysymyksiin liittyvää tietoa, jota he voivat hyödyntää muussa kansanedustajan työssään. Toiminnassa on myös alusta lähtien korostettu kansanedustajien ja kansalaisjärjestöjen yhteydenpidon merkitystä.

Vuonna 2020 ihmisoikeusverkoston puheenjohtajana toimi kansanedustaja Veronica Honkasalo (vas) ja varapuheenjohtajana kansanedustaja Elina Valtonen (kok). Pakolaispolitiikka säilyi yhtenä verkoston teemoista, ja alkuvuodesta järjestettiin laaja pyöreän pöydän keskustelu, jossa olivat mukana turvapaikanhaku- ja palautusprosesseissa mukana olevien eri hallinnon alojen edustajat. Syyskaudella yksi keskeisistä teemoista oli Valko-Venäjän kansannousu. Ihmisoikeusverkosto järjesti aiheesta kaksi webinaaria, joissa tapahtumia käsiteltiin erityisesti kansalaisyhteiskunnan ja ruohonjuuritason toimijoiden näkökulmasta. Verkosto myös kirjelmöi asiasta ulkoministerille välittäen toiveen Suomen aktiivisesta roolista Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunnan ja ihmisoikeuksien tukemisessa. Muita vuonna 2020 esillä olleita teemoja olivat mm. aborttioikeus, pandemian ihmisoikeusvaikutukset kehitysmaissa ja ilmastonmuutoksen vaikutukset ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon.

Eduskunnan Globaaliryhmä perustettiin vuonna 2003 jatkamaan aikaisemmin toimineen Globaalietiiik-karyhmän toimintaa (1998-2003). Globaaliryhmä järjestää tilaisuuksia, joissa käsitellään globaaleja ja maailmanpoliittisia kysymyksiä, kuten kauppaa- ja kehityspolitiikka, ilmastonmuutos, maailmantalous, us-konnot ja globaalit valtasuhteet.

Vuonna 2020 Globaaliryhmän puheenjohtajana toimi kansanedustaja Satu Hassi ja varapuheenjohtajana kansanedustaja Hanna Sarkkinen. Vuoden aikana järjestetyissä tilaisuuksissa käsiteltiin Valko-Venäjän tilannetta, Yhdysvaltojen presidentinvaalituloksen mahdollisia vaikutuksia globaaliin yhteistyöhön sekä Kiinan vähemmistöpolitiikan strategisia tavoitteita ja keinoja. Viimeksi mainitusta teemasta käytiin myös jatkokeskustelu oikeusministeriön kanssa liittyen pakolaisvakoilun mahdolliseen kriminalisointiin Suo-messa.

Nuorten kansanedustajien kansainvälinen verkosto on toiminut vuodesta 2013. Sen tavoitteena on edistää ja vahvistaa parlamentaarisia kontakteja eri maiden nuorten kansanedustajien välillä. Verkoston varapuheenjohtaja Heikki Autto (kok) osallistui helmikuussa 2020 Washington DC:ssä Etyj:n yleiskokouk-sen ja USA:n senaattori Alcee Hastingsin järjestämään ulko- ja turvapolitiikkaa käsittelevään seminaariin. Seminaarissa nuoret kansanedustajat keskustelivat nuorten roolista rauhanrakentamisessa ja turvalli-suudesta.

Katriina Kuusinen
kansainvälisen osaston johtaja

2. ITÄMEREN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI

Itämeren alueen koronavirustilanne, sen vaikutus alueen talouteen ja taudin leviämisen hallintaan liittyvät parhaimmat käytännöt yhdessä demokratian, sananvapauden ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen kanssa olivat näkyvästi esillä toimintakertomusvuoden aikana ja elokuussa Vilnassa etäyhteyksin pidetyssä Itämeren parlamentaarikkokonferenssin (BSPC) 29. istunnossa. Ympäristöyhteistyökysymyksistä nousivat esille erityisesti ilmastonmuutoksen torjuminen, biodiversiteetin säilyttäminen sekä huoli mereen upotetuista sotienaikaisista ammuksista ja kemiallisista aseista. Suomi toimi vuosina 2018–2020 Itämeren suojelukomission (HELCOM) puheenjohtajamaana ja päivitti Itämeren ympäristön hyvän ekologisen tilan kannalta tärkeän BSAP-toimintaohjelman puheenjohtajuuskautensa aikana.

Itämeri-parlamentaarikot harjoittavat proaktiivista parlamentaarista diplomatiaa, jolla Itämeren ympäristön hyvän tilan lisäksi voidaan parantaa maiden välisiä suhteita. Jännitteisestä kansainvälisestä tilanteesta huolimatta Itämeri-parlamentaarikot ovat pyrkineet entisestään tiivistämään kontakti- ja yhteistyöverkostoaan muiden alueellisten vaikuttajien, foorumeiden ja sidosryhmien kanssa muun muassa ympäristönsuojelun, maahanmuuttajien kotouttamisen sekä tulevaisuuden energia- ja liikenne- ja ratkaisujen puolesta. Vuoropuhelua, tiedon- ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa on viime aikoina lisätty erityisesti Välimeren unionin parlamentaarisen edustajakokouksen (PAM) ja Mustanmeren taloudellisen yhteistyön parlamentaarisen edustajakokouksen (PABSEC) kanssa muun muassa pysyvien komiteoiden yhteiskokousten muodossa.

Suomi pyrkii aloitteellisella toiminnallaan edesauttamaan rantavaltioille yhteisten haasteiden – laaja-alaisen alueellisen turvallisuuden sekä käytännölläheisen rajat-ylittävän ympäristöyhteistyön tiivistämistä. Valtuuskunnan työ jalkautuu Itämeren parlamentaarikkokonferenssin varsinaiseen istuntoon (parlamentaarikkokonferenssiin), pysyvän komitean ja työryhmien (maahanmuutto- ja kotouttamis- sekä ilmastonmuutos- ja biodiversiteetti -työryhmän) työhön. Suomen valtuuskunta kokoontuu omiin sääntömääräisiin kokouksiin, joissa valtuuskunta kuulee asiantuntijoita ajankohtaisista kysymyksistä.

Edustaja Kai Mykkänen (kok) (varajäsenenään edustaja Mari Rantanen, ps) toimi järjestön kertomusvuonna mandaattinsa päättäneen maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmän suomalaisjäsenenä. Myöhemmin edustaja Mai Kivelä (vas) (varajäsenenään Joonas Könttä, k) aloitti työnsä uuden ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmän suomalaisjäsenenä. Kansanedustaja Saara-Sofia Sirén (kok) puolestaan jatkaa työtään Itämeren suojelukomissio HELCOM:in ja Itämeren rehevöitymisraportoina.

2.1. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin istunto

Liettuan presidentti Gitanas Nausėda kertoi avajaispuheenvuorossaan maan Itämeren valtioiden neuvoston (CBSS) meneillään olevasta puheenjohtajuuskaudesta, jonka pääpaino oli ympäristöyhteistyössä. Nausėda otti myös kantaa Valko-Venäjän tilanteeseen; hän tuomitsi jyrkästi ihmisoikeuksien polkemisen ja erityisesti mielenosoittajiin ja opposition edustajiin kohdistuvan väkivallan. Uudet Lukašenkan regiimin vastaiset pakotteet tulisi ottaa käyttöön. Kidutukseen ja ihmisoikeuksien polkemiseen syyllistyneet tulisi saattaa oikeuden eteen. Arviolta 60 000 liettualaista osoitti solidaarisuuttaan Valko-Venäjän oppositiolle muodostamalla Vilnasta aina Valko-Venäjän rajalle ulottuvan ihmisketjun. Vilnan deklaraatio halutaan päivittää.

Liettuan Seimasin puhemies Viktoras Pranckietis korosti, että Valko-Venällä on merkitystä Itämeren ympäristöyhteistyön näkökulmasta (Itämereen laskevat Niemen- ja Väinäjoki – maa on jo pitemmän aikaa ollut kiinnostunut tarkkailijajäsenyydestä Itämeren parlamentaarikkokonferenssissa, kirj. huom.) ja toivoi, että Itämeren alueen tilanne säilyisi jatkossa vakaana ja rauhallisena.

EU:n kalastuskomissaari Virginijus Sinkevičius piti ensisijaisen tärkeänä Itämeren saastumisen torjuntaa ja kestäväen kalastuksen valvontaa. Sinkevičius toivoi jäsenmailta lisäpanosta. Meristrategiadirektiivin toteutuksessa. Strategia on erinomainen esimerkki merten hallinnoinnin alueellisesta yhteistyöstä ja sen avulla voidaan tehokkaasti torjua saastumista ja kestäväällä tavalla kehittää sinistä taloutta (ml. meriteollisuutta).

Silja Dögg Gunnarsdóttir (IS, Pohjoismaiden neuvoston Itämeri-raportoiija) esitti Pohjoismaiden neuvoston huolen Valko-Venäjän tilanteesta ja tiettyjen EU-maiden demokratiakehityksestä. Hänen arvionsa mukaan COVID-19-pandemia on vain pahentanut tilannetta jälkimmäisten osalta. Pohjoismaiden neuvosto piti tärkeänä, että Itämeri-parlamentaarikoiden päätöslauselmassa peräänkuulutetaan demokratiaa ja avoimuutta.

Venäjän valtuuskunnan puheenjohtaja ja duuman edustaja Valentina Pivnenko varoitti puuttumasta Valko-Venäjän asioihin. Hän totesi, ettei maa ole Itämeren parlamentaarikkokonferenssissa mukana. Presidentti Putin ja kansleri Merkel ovat käyneet maan tilanteesta puhelin keskustelun. Kahden maan parlamenttien alahuoneiden puhemiehet Volodin ja Andrejtšenko ovat niin ikään antaneet julkilausuman Valko-Venäjän tilanteesta. Pivnenko korosti puheenvuorossaan, etteivät ETYJ-vaalitarkkailijat olleet seuraamassa vaaleja. Muista vaalitarkkailuun osallistuneista tahoista ”ei yksikään vaalin tarkkailuun osallistunut löytänyt mitään moitittavaa”, hän tähdensi. COVID-19 pandemiaan liittyen Pivnenko totesi, että Venäjä on kehittänyt rokotteen koronaviirukseen ja aloittaa 1. syyskuuta kansalaistensa rokottamisen.

Itämeri-parlamentaarikot ovat vuoden 2020 yhtenä keskeisimmistä aiheista käsitelleet merenpohjan puhdistamista ammuksista ja kemiallisista aseista. Itämeri parlamentaarikoiden raportoiija Peter Stein (DE/Bundestag) korosti, että Itämeren alueen maiden tulisi pyrkiä muodostamaan yhteinen rahasto, jolla rahoitettaisiin meren puhdistaminen. Tässä yhteydessä Sejmin edustaja Kacper Płaziński (PL) muistutti että vastuu meren puhdistamisen rahoituksesta lepää erityisesti ensimmäisen ja toisen maailmansodan aloittaneilla. Christian Juhl (DK) nosti esille pohjoismaiden roolin ja tuen YK:lle ydinsaseriisunnassa – Itämeren alueen surullisen historian varjossa hän toivoi, että Itämeri-parlamentaarikot käyttäisivät vaikutusvaltaansa ja sitouttaisivat alueen ympärysvaltioiden hallitukset julistaamaan Itämeren alueen ydinaseista vapaaksi alueeksi.

Ruotsin riksdagen (edustaja Pyry Niemi) otti kokouksessa puheenjohtajuuskapulan vastaan Liettualta ja sen painopisteet tulevat keskittymään kestävään demokratiakehitykseen, yhteiseen taisteluun COVID-19 pandemiaa vastaan sekä parhaiden käytäntöjen vaihtoon Itämeren alueen väestökehitykseen liittyen (ikäntyvä väestö, maahanmuutto, työvoiman liikkuvuus ja kilpailukyky) perinteisempien ympäristöteemojen ja -yhteistyön ohella. Ruotsin puheenjohtajuuskaudella välittömästi aloittava uusi työryhmä keskittyy biodiversiteettiin ja ilmastonmuutokseen. Tukholman elokuinen 2021 Itämeri-konferenssi juhlistaa Itämeren parlamentaarikkokonferenssin 30-vuotista taivalta. Pysyvä komitean fyysiset kokoukset haluttaisiin tilanteen niin salliessa käynnistää jo marraskuussa 2020, jolloin Itämeren parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean on määrä tavata Mustanmeren taloudellisen yhteistyön parlamentaarisen yleiskokouksen pysyvän komitean edustajia Ruotsissa.

Kokouksessa hyväksyttiin kattava päätöslauselma. Ruotsin BSPC-puheenjohtajuus ajoittuu Ruotsin demokraattisten instituutioiden 100-vuotisjuhlan kanssa. Rauhanomaiset naapurussuhteet, sananvapaus, kansalaisyhteisyydet sekä puheen ja median vapaus tulevat oletettavasti näkyväksi laajalti läpi sen puheenjohtajuuskauden.

2.2. Pysyvä komitea

Pysyvä komitea kokoontui kertomusvuonna koronaviruspandemian takia poikkeuksellisesti vain kolme kertaa. Lisäksi Itämeren ja Mustanmeren parlamentaarikkokonferenssien pysyvät komiteat tapasivat keskustellakseen koronavirustilanteesta ja yhteisestä taistelusta ilmastonmuutosta vastaan. Suomen valtuuskuntaa pysyvän komitean kokouksissa edusti valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Sakari Puisto (ps).

Vuoden ensimmäinen pysyvän komitean kokous pidettiin maaliskuussa Brysselissä. Varsinaista kokousta edelsi pohjoismaisten Itämeri-parlamentaarikoiden esikokous, jonka yhteydessä Pohjoismaiden neuvoston vanhempi erityisasiantuntija Nikolaj Bock esitteli neuvoston Brysselin-toimiston toimintaa ja kertoi edustajille ajankohtaisimmista EU-asioista. Brexitin myötä europarlamentaarikkojen määrä oli laskenut muutamalla kymmenellä ja paikkoja parlamentissa on jaettu uudelleen. Pohjoismaisia edustajia on tällä hetkellä 49, mutta valiokunnista vain kehitysvaliokunnalla oli pohjoismainen puheenjohtaja. Ympäristövaliokunnassa oli niin ikään vahva pohjoismainen edustus. Suhteista pohjoismaihin, arktiseen, Baltian maihin ja Pohjoiseen ulottuvuuteen vastaa parlamentissa D-EEA-valtuuskunta, jolla ei kuitenkaan tuolloin ollut säännöllisiä tapaamisia pohjoismaiden neuvoston kanssa. Neuvoston puheenjohtajisto onkin tähän liittyen esittänyt D-EEA-valtuuskunnan puheenjohtajalle Andreas Schwabille toiveen säännöllisten tapaamisten järjestämisestä. Euroopan parlamentti ei ole viimeisten vuosien aikana myöskään osallistunut Pohjoismaiden neuvoston istuntoihin ja/tai kokouksiin kokouskalentereiden päällekkäisyyksien takia. Bock korosti, että pohjoismaiden neuvoston olisi parasta olla proaktiivinen ja pyrkiä järjestää kahdenvälisiä tapaamisia Brysselissä, hyvänä esimerkkinä hän piti yhdessä Euroopan parlamentin kanssa järjestettäviä seminaareja energia-asioista, antibioottiresistenssistä ja digitalisaatiotasta.

EU:n uudessa työohjelmassa on 6 keskeistä prioriteettia (ilmasto, digitalisaatio, talous, eurooppalaiset arvot, vahvempi Eurooppa ja demokratia) ja komissiossa kolme pohjoismaista komissaaria. Euroopan unionin puheenjohtajuus on tällä hetkellä ensimmäistä kertaa Kroatialla. Talousraameja seuraavaksi seitsenvuotiskaudeksi ei olla Suomen puheenjohtajuuskauden panostuksesta huolimatta saatu sovittua. Unioni pohtii erillisen muovi ja CO₂-lisäverotuksen lanseeraamista omien taloudellisten resurssien lisäämiseksi. Bock ennustaa, että Brexit-neuvottelut vievät vielä tulevinakin kuukausina paljon voimavaroja ja resursseja EU:lta ja on yhä hyvin epäselvää, minkälainen Ison-Britannian ja EU:n suhde tulee olemaan Brexitin jälkeen? Tähän toivotaan lisäselvyyttä muun muassa toukokuussa järjestettävän, EU:n tulevaisuutta käsittelevän konferenssin jälkeen, jossa on määrä kuunnella herkällä korvalla myös kansalaisten toiveita. Laajentumisneuvottelut Albanian ja Montenegron kanssa keskeytyivät hieman yllättäen, mutta nyt komissio on päättänyt uudesta laajentumismetodiikasta ja uusien neuvottelujen käynnistymistä odotetaan.

Euroopan parlamentin Itämeri-yhteistyöstä vastaavan D-EEA-valiokunnan puheenjohtaja Andreas Schwab (Saksa) kertoi yhteistyöstä erityisesti Itämeri-parlamentaarikoiden kanssa. Alueen kasvua vauhdittaa EU:n Itämeri-strategia ja sen puitteessa rajat-ylittävä yhteistyö, hankkeet sekä kansalaisyhteistyöt. Itämeren alueen ympäristön hyvä tila on keskeisessä asemassa ja Itämeren suojelukomissio HEL-COM on tärkeä yhteistyökumppani strategian toteuttamisessa. Itämeri on yhä erittäin pahasti saastunut ja siksi välittömiin ympäristöhaasteisiin on vastattava myös EU:n välityksellä, Schwab korosti parlamentaarikoille. Itämeren parlamentaarikkokonferenssin presidentti Valerijus Simulik (Liettua) totesi, että tilanne EU:ssa on muuttunut entistä haastavammaksi Brexitin jälkeen, mutta korosti, että kaikesta huolimatta EU on vahva pelaaja maailmanpolitiikassa, jonka makroaluestrategioilla on laaja merkitys alueelliselle hyvinvoinnille.

Itämeren valtioiden neuvosto CBSS:n johtavien virkamiesten komitean puheenjohtaja Ida Heimann-Larsen (Tanska) kertoi maansa puheenjohtajuuskauden tavoitteesta Itämeren valtioiden neuvostossa – päätavoitteena on ollut uudistaa järjestöä kolmen periaatteen kautta. Näitä ovat fokus ja joustavuus, yhteistyö muiden järjestöjen kanssa ja neuvoston parempi hyödyntäminen implementoinnissa. Ministeritason kokousten tulisi heijastaa ajankohtaisia keskusteluja – Bornholmin ministeritason kokouksesta toukokuussa 2020 on tarkoitus tulla uusi normaali – erilainen kuin aikaisemmat (agendalla mm. nuorison osallistaminen ja järjestäytyneet rikollisuus). Myös vuorovaikutussuhteen laatua EU:n Itämeri-strategiaan ja Pohjoiseen ulottuvuuteen halutaan harkita päällekkäisyyksien välttämiseksi ja synergiaetujen saamiseksi. Tämän lisäksi keskusteluja on käyty myös muiden alueellisten neuvostojen ja järjestöjen kanssa (Pohjoismaiden neuvosto, arktinen neuvosto, Itämeren alueen kehittämissuunnitelma VASAB jne.) yhteistyön ja kumppanuuksien tiivistämiseksi. Itämeren valtioiden neuvosto toivoo yhteistyön ja poliittisen vuoropuhelun tiivistämistä edelleen Itämeren parlamentaarikkokonferenssin kanssa.

Felix Leinemann Euroopan komission kalastus- ja meriasioiden pääosasto DG-Maresta kiitteli Itämeren parlamentaarikkokonferenssin Osloon päätöslauselmaa ja nosti siitä esille merten muovirokaantumisen torjumista koskevan suosituksen, sillä kertakäyttömuovin ja mikromuovin vastainen taistelu on EU:lle keskeinen ympäristöteema. Myös satamien jätteiden vastaanottokapasiteettia tulisi lisätä ja parantaa. EU käyttää vuosittain 250 miljoonaa euroa merten tutkimiseen ja biodiversiteettia ja vesiviljelyalaa halutaan suojella ja hallinnoida paremmin. Itämeren alue on erittäin edistynyt sinisen teknologian kehittämisessä ja pitkällä tähtäimellä kestävyydellä tulisi tavoitella kannattavuutta. Kukin merialue on ainutlaatuinen, joten ei ole olemassa mitään yhtä oikeata ratkaisua merialueiden ongelmiin. Brexittiin liittyen on menossa ylimenokausi, jonka aikana myös Isoon-Britanniaan sovelletaan yhteistä kalastuspolitiikkaa. Merenalaista melua ja sen vaikutusta meriympäristöön ei olla tutkittu riittävästi. Joidenkin kalakantojen osalta on havaittu elpymistä, mutta lisätoimia meren puhdistamiseksi tulee tehdä.

Leinemann korosti, että DG Mare piti tervetulleena, että Itämeri-parlamentaarikot ovat nostaneet viime aikoina erityisesti mereen upotetut aseet ja ammuksia. Asia on keskeinen ympäristön lisäksi myös sinisen talouden kannalta. Edustaja Cecilie Tenfjord-Toftby (Ruotsi) toivoi vuoropuhelua DG Maren kanssa ennen tulevan työryhmän työn käynnistämistä tuplatyön välttämiseksi. Puisto kysyi merenpohjaan upotetuista ammuksista ja tiedusteli miten paljon yhteistyötä muiden merialueiden kanssa ja teknologian kehittämiseksi on. Leinemann totesi, että se on merkittävä ongelma myös Belgian rannikolla. Hän viittasi myös aiheesta aiemmin pidettyyn konferenssiin, jonka tulokset hän lupasi lähettää pysyvän komitean jäsenille.

Edustaja Pyry Niemi (Ruotsi) totesi, että demokratia, valeutusten torjuminen, aivovuodon torjuminen, koulutuksen tulevaisuus tulevat näillä näkymin olevan sen 2020–2021-puheenjohtajuuskauden painopistealueita. Tämän lisäksi uusi työryhmä tulee käsittelemään ilmastonmuutosta ja biodiversiteettia. Edustaja Christian Juhl (Tanska) toivoi, että myös työvoiman liikkuvuutta käsiteltäisiin. Edustaja Puisto liettualaisten ja virolaisten paluumuutosta.

Edustaja Peter Stein (Saksan liittopäivät) kiitti luottamuksesta, jonka nojalla hänet valittiin raportoijaksi mereen upotetuista ammuksista ja kertoi, että merenpohjan sotamateriaalien ympäristöriskinarviointia ja käsittelyä koskevaa DAIMON-hanketta on nyt jatkettu DAIMON2-hankkeella. Stein toivoi, että hankkeesta vastaavat edustajat kutsuttaisiin Vilnan-konferenssiin raportoimaan tilanteesta. Hän kertoi myös Munitech-yrityksestä, joka kehittää merenalaisia robotteja, joiden avulla ammuksia merenpohjaa voitaisiin tulevaisuudessa puhdistaa. Aikaa merenpohjan puhdistamiseen on joidenkin arvioiden mukaan 20, Stein korosti ja puhdistamisurakassa tullaan hyödyntämään etupäässä yksityisten yritysten

osaamista. Steinin mukaan DAIMON-hankkeen pohjalta voitaisiinkin laatia kansainvälinen, riippumaton talousarvio Itämeren merenpohjan puhdistamisen kustannusarvioksi. ”Tarvitsemme lisää standardeja olemassa olevan tiedon kokoamiseen, jotta näiden pohjalta voisimme ehdottaa hallituksille konkreettisia toimenpiteitä”, totesi Stein. Simulik muistutti esittäneensä jo Berliinissä pysyvälle komitealle kysymyksen siitä, tulisivatko Itämeren alueen ympärysmaiden puolustusvoimat osallistumaan Itämeren puhdistamiseen ammuksista. Stein ehdotti, että asiasta perustettaisiin riippumaton kansainvälinen neuvoa antavan komitea.

Koska pääpaino maahanmuutto ja kotouttamistyöryhmän työssä on ollut parhailla kotouttamiskäytännöillä, on teemaan liittyviltä mahdollisilta erimielisyyksiä ja näkemyseroilta paljolti välttytty. Cecilie Tenfjord-Toftby (Ruotsi) totesi, että tuleva, Ruotsin puheenjohtajuuskaudella aloittava työryhmä käsittelee ilmastomuutosta ja sen vaikutuksia biodiversiteettiä merellä ja maalla.

Marraskuisessa pysyvässä komiteassa käsiteltiin nykyaikaisten poliittisten osallistumismuotojen sekä nuorison osallistamisen haasteita ja merkitystä demokratialle. Demokratia on yhdessä ihmisoikeuksien ja kansalaisyhteiskunnan vahvistamisen kanssa Ruotsin Itämeren parlamentaarikkokonferenssin vuoden kestävä puheenjohtajuuskauden keskeisiä teemoja. Itämeri-parlamentaarikot arvioivat Itämeriyhteistyötä vuoteen 2020 viitoittavan Vilnan (2010) julistuksen tavoitteiden toteutumista ja keskustelevat Itämerien alueen uuden vision tärkeydestä alueen vakaudelle ja hyvinvoinnille. Joulukuussa Itämeren ja Mustanmeren parlamentaarikkokonferenssien pysyvät komiteat tapasivat keskustellakseen koronavirustilanteesta ja taistelusta ilmastomuutosta vastaan.

2.3. Työryhmät

Itämeren parlamentaarikkokonferenssi BSPC:n maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmän kokous järjestettiin tammikuussa Saksan liittoparlamentissa kantavina teemoinaan ilman vanhempia saapuvien alaikäisten pakolaisten tarpeet ja laillinen status, palautusten hallinnoiminen sekä kestävä maahanmuuttopolitiikka. Kokoukseen osallistui työryhmän jäsen, edustaja Mykkänen. Tämän lisäksi Itämeren parlamentaarikkokonferenssin jäsenille järjestettiin kesäkuussa verkkoseminaariin, jossa käsiteltiin haavoittuvimpien pakolaisten asemaa koronaviruksen aiheuttamien rajojen sulkeutumisen jälkeen. Maahanmuutto- ja kotouttamistyöryhmän mandaatti päättyi elokuiseen istuntoon. Ruotsin puheenjohtajuuskaudella työnsä aloitti uusi ilmastomuutos- ja biodiversiteettityöryhmä, joka kokoontui kertomusvuonna vain yhden kerran.

Potsdamin ammattikorkeakoulun professori Stefan Thomasin mukaan maahanmuutto on vuositamme leimaava ilmiö. Saksan tulee varautua, että valtaosa alaikäisistä ilman vanhempia saapuvista pakolaisista jää pysyvästi Saksaan. Päätäjien tulisi jo nyt kiinnittää huomiota ryhmän tarpeiden kartoittamiseen. Hoitokodit tarjoavat ryhmälle tärkeän perheen tai lähiympäristön korvikkeen – perspektiivi tulevasta kotoutumisesta puolestaan valoisamman tulevaisuudennäkymän. Thomas viittasi esityksessään myös Brandenburgin osavaltiossa äskettäin tehtyyn tutkimukseen, jossa ilmeni, että kriisiapua tärkeämpänä tekijänä nuoret kokivat nimenomaan inhimillisten perustarpeiden tyydyttämisen. Kyselyyn vastanneiden suurimmat pelot liittyivät sosiaaliseen syrjäytymiseen; pakolaiset kokivat, että kantäväestöä oli vaikea lähetyistä, heihin oli vaikea tutustua ja näin ollen pitivät heitä vieraina. Epävarmuus tulevaisuudesta puolestaan heikensi merkittävästi henkilön aktiivisuutta, motivaatiota ja sietokykyä.

Ilman vanhempia saapuvien alaikäisten maahanmuuttajien yhdistyksen (BumF) lainopillinen asiantuntija Ulrike Schwartz totesi, että vaikka ilman vanhempia saapuvien alaikäisten pakolaisten lukumäärän on havaittu viime vuosina laskeneen hieman, on heidän etunsa hyvin vahvasti huomioitu Saksan lainsäädännössä; mikäli joku julistetaan alaikäiseksi, ei tätä voida poistaa maasta. Tilastojen mukaan ilman

vanhempia saapuvat alaikäiset pakolaiset tulevat usein eri maista, kuin muut tilastoidut pakolaisryhmät. Edustaja Mykkänen halusi saada lisätietoja ilman vanhempia saapuvien alaikäisten pakolaisten juridisesta statuksesta Saksata. Edustaja *Wille Valve* (Ahvenanmaa) puolestaan toivoi, että työryhmä kytkisi loppuraporttinsa kiinteämmin olemassa olevaan lailliseen viitekehykseen viittaamalla siinä tiiviimin esimerkiksi Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevaan yleissopimuksen kaltaisiin kansainvälisiin sopimuksiin. Työryhmän puheenjohtaja, edustaja *Hans Wallmark* (Ruotsi) totesi, että alaikäisten iän selvittäminen (ikätesti) on poliittisesti ajankohtainen aihe monessa maassa tällä hetkellä.

Saksa on parhaillaan laatimassa uutta maahanmuuttolakia, jossa painottuu työmarkkinanäkökulma. Uuden lain voimaantulon myötä on siis entistä oleellisempaa, että maahanmuuttajan maahan jääminen hyödyttää Saksan työmarkkinoita, kiteytti Schwartz Mykkäselä antamassaan vastauksensa.

Liittovaltion pakolais- ja maahanmuuttoviraston tutkimuspäällikkö Katrin Hirseland esitteli virastonsa toimialaa, johon kuuluvat kansainvälinen yhteistyö ja -hankkeet, kielenopetusohjelmien koordinointi sekä EU-tason yhteydenpito. Lisäksi virastolla on omia yhdyshenkilöitä toimintansa kannalta keskeisissä maissa. Saksassa on tällä hetkellä noin 250 000 maasta poistuvaksi määrättyä, joista kuitenkin 201 000 kohdalla maastapoistumisprosessin käsittely on keskeytetty. Palautuksiin liittyen virasto tekee läheistä yhteistyötä erityisesti Kansainvälinen siirtolaisuusjärjestö IOM:n kanssa. Tiettyjen maiden kanssa on myös olemassa erilaisia yhteiskuntaan takaisinintegroitumiseen tähtääviä hankkeita ja/tai palveluita. Edustaja Mykkäsen esittämään kysymykseen todettiin, että Saksan maahanmuuttovirasto etsii keinoja, joilla ne henkilöt, joiden maastapoistumisprosessin käsittely on kesken, voisivat jäädä maahan ja järjestää heille pakolaisten matkustusasiakirja.

Tietyt lähtömaat suhtautuvat erityisen vastahakoisesti maahanmuuttajien vastaanottamiseen millä keinoin tilannetta voitaisiin muuttaa ja saisimme kyseiset maat ottamaan maahanmuuttajia takaisin? Uskonto on kaksiteräinen miekka; se voi sekä edesauttaa, että haitata kotouttamista. Hirseland kehui ai-hetta käsiteltäessä Saksan hallituksen ja maassa toimivien uskonnollisten yhteisöjen välistä pysyvää komiteaa, jonka tehtävänä on edesauttaa kotouttamista tukevaa vuoropuhelua.

Saksan liittoparlamentin kansanedustaja ja Mannheimin ammattikorkeakoulun professori Lars Castellucci kiinnitti erityistä huomiota puheenvuorossaan maahanmuuttoliikkeen hallintaan. Maapallon väestö on kasvanut 60-luvun 3 miljardista 2020-luvun 8 miljardiin. Euroopan on vakauttanut väestönkasvunsa ja sen väestö kasvaa tällä hetkellä noin 1,6 % vuosivauhtia samalla, kun Euroopan väestö ikääntyy ja sen osuus koko maapallon väestöstä pienenee. Euroopan ulkorajoista puhuttaessa Castellucci korosti, että pelkästään Turkissa on tällä hetkellä 4 miljoonaa pakolaista.

Saksa pyrkii vastaamaan maahanmuuttoon liittyviin haasteisiin tämän vuoden maaliskuussa voimaan astuvalla uudella maahanmuuttolailla, jonka pääpaino on korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien kotouttamisessa. Vastaisuudessa päättäjien tulisi Castelluccin mielestä pystyä entistä paremmin erottelemaan eri maahanmuuttajaryhmien välillä ja selvittämään, kuka on aidosti avun tarpeessa. Euroopan turvapaikanhakijoiden tukivirasto tulisi hänen näkemyksensä mukaan valtuuttaa turvapaikan vastaanotto-keskusten rakentamiseen tätä tarkoitusta varten. Itse kotouttaminen alkaa siitä, että pakolaiset saavat majoituspaikan, ruokaa ja mahdollisuuden opiskeluun ja oppimiseen.

Mykkänen kannatti ajatusta siitä, että turvapaikanhakijoiden identifiointi ja taustoitukset käsiteltäisiin jo EU:n ulkorajoilla. Vaikka infraan tulisi panostaa miljardeja euroja, tulisi tämä viime kädessä kuitenkin halvemmaksi kuin kielteisen päätöksen saaneiden palauttaminen ja saatto lähtömaihin. Kielteisen turvapaikkahakemuksen integroiminen nyt voisi kuitenkin näyttää vihreää valoa uusille Eurooppaan saapuville pakolaisaloille tulevaisuudessa, Mykkänen lisäsi. Schwartz korosti, että yksinomaan Kreikassa on tällä

hetkellä 4000 alaikäistä vailla minkäänlaisia tulevaisuudennäkymiä. Edustaja Pyy Niemi (Ruotsi) puolestaan nosti esille, että monet maat tarvitsevat uusia asukkaita, mutta eivät syystä tai toisesta ole kuitenkaan halukkaita vastaanottamaan niitä. Schraps katsoi, etteivät nykyiset lähestymistavat toimi riittävän hyvin.

Työryhmän yhteenvetokeskustelussa asiantuntijoiden kanssa korostuivat erityisesti tarve huomioida myös ne pakolaisryhmät, joilla ei ole taloudellisessa mielessä mitään annettavaa yhteiskunnalle, mutta jotka kuitenkin tarvitsevat suojelua (Schwartz). Maahanmuuttoa koskevasta lainsäädännöstä tulisi käydä tiiviimpää vuoropuhelua EU-maiden kesken ja sosiaalisten yhteyksien katkaisemista tulisi välttää (Thomas). Tämän lisäksi esitettiin myös Dublinin-järjestelmän uudistamista (Hirsland). Maahanmuuttoprosessin käsittely edellyttää rauhallista ja asiallista keskustelua ja Eurooppaan pääsyn laillisten keinojen vahvistamista (Castellucci). Työnjakoa ja sitä koskevien politiikkojen oikeudenmukaisuutta tulisi valvoa (Castellucci). Edustaja *Jānis Vucāns* (Latvia) korosti, että ”poliittisesta näkökulmasta maahanmuuton tulisi hyödyntää kaikkia sen osapuolia”.

Uusi, Ruotsin puheenjohtajuuskaudella aloittanut ilmastonmuutos- ja biodiversiteettityöryhmä kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa vasta marraskuussa. Ensimmäisessä kokouksessa pyrittiin identifioimaan valtioiden yhteiset ilmastonmuutosta ja biodiversiteettiä koskevat yhtymäkohdat. Kokouksessa pohditiin myös parhaita käytäntöjä ja innovaatioita, joiden avulla pystyisimme taistelemaan tehokkaasti ilmastonmuutosta vastaan ja säilyttämään luonnon monimuotoisuuden, joka edellyttää tieteen, teknologian ja taloudellisten panostusten lisäämistä ja ympäristöystävällisempien liikennemuotojen ja energiaratkaisuja. Suomen valtuuskunta nimesi marraskuussa edustajikseen uuteen työryhmään *Mai Kivelän* ja hänen varajäseneksi *Joonas Köntän*.

2.4. Suomen valtuuskunnan kokoukset

Suomen valtuuskunta piti kertomusvuonna kaksi kokousta. Helmikuun kokouksessa suunnittelija, meribiologi Anu Lastumäki Suomen ympäristökeskuksesta SYKEstä kertoi Itämeren alueelle upotettujen sotamateriaalien ympäristöriskien arvioinnista ja materiaalien käsittelystä. Suomen Itämeri-suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos Helena Tuuri ja johtava asiantuntija Kristina Pingoud raportoivat valtuuskunnalle EU:n Itämeri-strategiasta (EUBSRS) ja hallitustenvälisestä Itämeri-yhteistyöstä (CBSS). Kesällä 2019 alkanut Suomen EUBSRS-puheenjohtajuus alkoi yhtä aikaa Suomen EU-puheenjohtajuuden kanssa, mikä toi Itämeri-asioille painoarvoa ja lisänäkyyvyyttä. EU:n neuvosto hyväksyi mm. päätelmät merien kestävästä käytöstä ja suojelun tehostamisesta.

Lisäksi Itämeren aluetta käsiteltiin korkean tason tapaamisessa Helsingissä, ja puheenjohtajuuskauteen kuuluu strategian suurimman tapahtuman, vuosifoorumin järjestäminen kesäkuussa Turussa, mutta koronan takia tapahtuma kuitenkin siirrettiin lokakuuhun 2020. Puheenjohtajuuskaudella työstetään myös EU:n Itämeri-strategian toimintaohjelman päivitystä, joka jatkuu Saksan puheenjohtajuuskaudella. Päivitetyn ohjelman on tarkoitus astua voimaan 1.1.2021.

Marraskuussa valtuuskunnan kuultavina ilmastonmuutos- ja biodiversiteettikysymyksistä olivat ympäristöneuvos Maria Laamanen ja neuvotteleva virkamies Penina Blankett ympäristöministeriöstä Ympäristöneuvos Laamanen vastaa mm. meristrategiadirektiivin toimeenpanosta, ja hän on myös Suomen HELCOM-valtuuskunnan pysyvä vetäjä (HoD). Itämeren alue on lämmennyt, ja sen maksimijääpeite on 1800-luvulta vähentynyt pitkällä aikavälillä merkittävästi, erityisesti 1990-luvulta alkaen. Ilmaston lämpeneminen tarkoittaa lämpötilan nousemista noin 1,2 asteella, ja skenaarioiden mukaan lämpötila nousee vuosisadan loppuun mennessä 2 - 4 asteella. Fysikaalis-kemialliset ja biologiset muutokset ovat lisänneet hapettomien ja vähähappisten pohja-alueiden määrää etenkin 90-luvun alkupuolelta lähtien. Taustalla

on myös suolapulssien vähyys viime vuosikymmeninä, mikä kytkeytyy ilmastoon. Hapettomuuteen vaikuttavat myös veden lämpeneminen ja hapen heikompi liukeneminen lämpimään veteen. Mikrobin lisääntyneet hajotus syö happea. Valtameriltä tunnettu happamoituminen: hiilidioksidi-pitoisuus laskee veden PH-arvoa, millä on vaikutuksia myös biologiseen systeemiin, mutta sen mekanismit Itämerellä tunnetaan vielä huonosti. Sateisuus lisääntyy etenkin talviaikaan lämpenemisen myötä. Tällä on vaikutusta ravinnekuormitukseen, erityisesti fosforikuormitukseen, joka on rehevöitymistä aiheuttava merkittävä ongelma. Tulemme näkemään yhä enemmän märkiä ja leutoja talvia, mikä vaikuttaa rehevöitymiseen, joka puolestaan vaikuttaa eliöstöön ja luonnon monimuotoisuuteen.

Maatalouden laaja toimenpidepaketti voisi aikaansaada kuormitusvähennyksiä myös tulevien vuosikymmenten lämpimämmässä ilmastossa. Ilmastonmuutos kuitenkin haastaa merensuojelun ja kuormituksen vähentämisen toimia entisestään. Välilliset vaikutukset: tarvitsemme energiamurrosta, kuten esim. tuulivoimaa, mutta tämä vaikuttaa myös merialan käyttöön. Tuulivoimaloiden määrä Itämerellä on kasvussa. Ilmastonmuutos vaikuttaa mereen ja meri vaikuttaa ilmastoon. Terve ekosysteemi nielee hiiltä, sairas ekosysteemi päästää hiiltä (mm. metaania).

Työkalut: meristrategiapuitedirektiivi (vedenlaatu, luonnon monimuotoisuus, roskaantuminen ja melu). Direktiivi lähtee siitä, että vuonna 2020 saavutetaan meren hyvä tila. Tätä ei kuitenkaan tulla saavuttamaan. Tavoitteiden tulee myötäillä vallitsevia ilmastollisia olosuhteita.

Neuvotteleva virkamies Blankett kertoi tulevaisuuden paineiden vaikutuksesta luonnon monimuotoisuuteen. Suolaisuus ja lämpötilan nousu vaikuttavat myös lajistoon. Muutosten myötä merivesi muuttuu makeammaksi, ja suolaisen meren lajit alkavat vetäytyä etelämmäksi. Makeaan veteen sopeutuneet lajit runsastuvat. Kyseessä voi olla jopa muutaman sadan kilometrin siirtyminen vuosisadassa.

Mitä lajeja? Meriajokas saattaa hävitä Suomen rannikolta kokonaan. Meriniityt ja muut sitovat hiiltä. Myös sinisimpukka kärsii suolaisuuden vähenemisestä. EU on hyväksynyt 2030-strategian, jolla pyritään vaikuttamaan luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Merialueilla pyritään lisäämään suojeltujen alueiden pinta-alaa. Suojelutavoitteita ja -toimenpiteitä halutaan selkiyttää sekä varmistaa ekologisten käytävien olemassaolo. Rehevöityminen, liikakalastus, roskaantuminen, melu ja haitalliset aineet ovat mm. tämän hetken suurimmat uhat merialueilla.

CBD Post 2020 -päätökset ovat siirtyneet koronavirustilanteen takia. EU:n talousarviosta osoitetaan 25 % ilmastotoimiin. Merialueiden biodiversiteettiä suojellaan sekä globaaleissa luontoon liittyvissä sopimuksissa että alueellisissa merialuesopimuksissa (esim. HELCOM). Valtavirtaistaminen: biodiversiteetin suojelun tulee olla läsnä kai-kissa toimissa. Biodiversiteetin tutkimusta tarvitaan yhä. Happamoitumista ymmärretään huonosti, samoin sitä, onko Itämeri kasvihuonepäästöjen aiheuttaja vai nielijä. Mitkä ovat tulevaisuuden näkymät?

Ympäristöyhteistyö nivoutuu HELCOMiin. Yhteistyöalusta on toimiva ja sitä pidetään globaaliyhteyksissäkin esimerkillisinä merten suojeluorganisaationa. Ravinne-kuormitus on vähentynyt merkittävästi 80-luvun lopulta lähtien. Eroja esim. rehevöitymiskysymyksen ymmärryksessä on. Maksuhalukkuuskyselyiden perusteella voi sanoa, että halukkuus toimenpiteisiin Itämeren suojelemiseksi ja kuormituksen vähentämiseksi on Itämeren länsi- ja pohjoispuolella isompi. Siihen lienee myös kulttuuri-historiallisia syitä. Toisaalta EU-jäsenyys on tuonut merkittäviä parannuksia mm. jätevesien puhdistukseen ja meriympäristön suojeluun. (Laamanen) Itämerellä Natura 2000 ja HELCOM MPA -alueiden kattavuus on 12 %, Suomessa suojelualueiden kattavuus on 11 %. Tavoite vuoteen 2030 on 30 %. OECM (Other Effective Area-based Conservation Measures) eli muut suojelualueiden ulkopuolella luonnon monimuotoisuutta turvaavien alueita koskeva määrittely on vielä kesken Suomessa. Näitä OECM-alueita voidaan käyttää 30 %

tavoitteen saavuttamisessa. Vedenalaisen luonnon monimuotoisuus on tähän saakka jäänyt vähemmälle huomiolle suojelualueiden perustamisessa ja alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmissa, mutta tilanne on kovaa vauhtia paranemassa.

Itämeren suojelukomissio HELCOM on Itämerellä tärkein yhteistyöalusta, jossa työtä koordinoidaan ja jossa myös Venäjä on mukana. Tavoitteita ei olla lähdetty muuttamaan ilmastonmuutoksen myötä. Muita ihmisestä aiheutuvia paineita on pyritty muuttamaan, ekosysteemin resilienssiä on pyritty vahvistamaan ja sitä kautta myös parantamaan mm. hiilensidontakapasiteettia. HELCOM on tärkeä meriympäristöä koskevan poliittisen päätöksenteon ja tiedon koostamisen ja meren tilan seurannan yhteistyöalusta. Se koostaa myös päivitettäviä ilmastonmuutostietolehtisiä. Itämeren toimintaohjelma, Baltic Sea Action Plan -suunnitelmaa päivitetään parhaillaan. Kyseessä on laaja-alainen pitkäkestoinen työ, joka päättyy 2021, kun ministerinkokouksen on määrä hyväksyä päivitetty toimintasuunnitelma.

Tämän lisäksi Suomen Itämeri-suurlähettiläs, ulkoasiainneuvos Helena Tuuri ja johtava asiantuntija Kristina Pingoud raportoivat valtuuskunnalle EU:n Itämeri-strategiasta (EUBSR) ja hallitustenvälisestä Itämeri-yhteistyöstä (CBSS). Suurlähettiläs Tuuri kertoi, että Suomen EUBSR-puheenjohtajuuskausi päättyi kesäkuussa 2020. Toimintaohjelma saatiin Suomen johdolla kokonaan uudistetuksi ja lyhennetyksi alle puoleen aiemmasta eli noin 80 sivuiseksi. Prioriteetteja saatiin vähennettyä 77:stä 44:ään. Hallintoa uudelleenjärjesteltiin siihen käytettyjä resursseja kuitenkin lisäämättä. Jokainen politiikkasektori käsittelee ilmastonmuutosasioita läpileikkaavasti. Itämeri-yhteistyötä pyritään tulevaisuudessa rahoittamaan muistakin varoista kuin Interregohjelmista. Lokakuun 20. päivä 2020 Turussa järjestettiin onnistunut Itämeri-strategian vuosifoorumi etätapahtumana. Nyt puheenjohtajamaa on Saksa, ja sen tehtävänä on uuden toimintaohjelman jalkauttaminen.”

Johtava asiantuntija Pingoud totesi, että Tanskan puheenjohtajuus päättyi etänä pidettyyn ulkoministerinkokoukseen, jossa kaikki ulkoministerit olivat mukana. Ministerit hyväksyivät tiekartan toimeenpanon 2018 - 2020 ja uudet ohjausasiakirjat sekä Bornholmin-loppuasiakirjan. Covid-19, alueellinen yhteistyö, nuoret, rajat ylittävä rikollisuus ja ilmastokysymykset olivat esillä. CBSS-työhön halutaan saada lisää fokuksia ja joustoa mm. hakeutumalla yhteistyöhön alueellisten neuvostojen kanssa. Sihteeristöillä on uusi päällikkö, puolalainen Poznanski. Liettuan puheenjohtajuuskauden prioriteetit ovat vihreä kehitys, vihreä matkailu, alueellinen resilienssi sekä taistelu ihmiskauppaa ja laitonta työtä vastaan. Liettua haluaa päivittää nk. Vilnan 2010 deklaraation, ja uusi asiakirja käsittelee laajasti Itämeren alueen kehitystä vuoteen 2030 saakka.

3. ARKTINEN PARLAMENTAARIKOKONFERENSSI

Arktisen alueen yhteistyön tavoitteena on parantaa alueen sekä siellä elävien alkuperäiskansojen ja muiden asukkaiden elinolosuhteita ja asemaa. Ensimmäinen arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssi järjestettiin vuonna 1993. Hallitustason yhteistyö alkoi vuonna 1996 Arktisen neuvoston perustamisen myötä. Parlamentaarikoilla on tärkeä rooli hallitusten välisen yhteistyön valvojina ja aloitteentekijöinä.

Arktiseen parlamentaarikkokonferenssiin osallistuu kansanedustajia kahdeksasta kansallisesta parlamentista (Pohjoismaat, Kanada, Venäjä ja Yhdysvallat) sekä Euroopan parlamentista. Pysyviä osanottajia ovat arktisen alueen alkuperäiskansojen keskeiset järjestöt: aleuttien kansainvälinen järjestö, atabaskien järjestö, Gwich'in-kansan järjestö, inuiittien järjestö, Saamelaisneuvosto sekä Venäjän pohjoisten alkuperäiskansojen järjestö RAIPON. Toimintaan voivat osallistua myös Arktisen neuvoston tarkkailijamaiden

(Etelä-Korea, Intia, Italia, Japani, Kiina, Ranska, Saksa, Singapore, Alankomaat, Puola, Iso-Britannia ja Espanja) parlamentit sekä alueella toimivat muut kansainväliset parlamentaarikkojärjestöt.

Eduskunnan puhemiesneuvosto asettaa parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunnan vaalikausittain. Valtuuskuntaan kuuluu kuusi jäsentä.

Konferenssi kokoontuu joka toinen vuosi eikä kertomusvuonna järjestetty sitä. Seuraava konferenssi pidetään vuonna 2021 Norjan parlamentin isännöydessä. Kokousten välillä työtä johtaa kymmenjäseninen pysyvä komitea. Suomella on pysyvässä komiteassa yksi edustaja ja yksi varajäsen.

3.1. Suomen valtuuskunnan toiminta

Kokouksessaan 14.10.2020 valtuuskunta kuuli arktisen neuvottelukunnan pääsihteerin, erityisavustaja Nina Branderin esityksen arktisen politiikan strategian valmistelusta. Strategian painopistealueet ovat ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen, arktisen alueen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen ja alkuperäiskansojen oikeudet, arktinen osaaminen, elinkeinot ja tutkimus sekä infrastruktuuri ja logistiikka. Valtuuskunta kiinnitti huomiota strategian toteutumisen seurantamekanismiin ja esitti toivomuksen, että strategian lausuntovaiheessa kuullaan myös parlamentaarikkoja. Kokouksessa valtuuskunta antoi tukensa puheenjohtajan, ed. Mikko Kärnän ehdokkuudelle pysyvän komitean (SCPAR) puheenjohtajaksi. Vuodesta 2014 puheenjohtajana toiminut Stortingetin jäsen Eirik Sivertsen ei asetu ehdolle ja hänen seuraajansa valitaan pysyvän komitean kokouksessa huhtikuussa 2021.

3.2 Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR) kokoukset

Arktisen parlamentaarikkokonferenssin pysyvät komitea kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa. Ensimmäinen kokous pidettiin Euroopan parlamentissa Strasbourgissa 12.-13.2.2020. Kokouksessa keskusteltiin EU:n arktisesta politiikasta. Kansallisten parlamenttien päivitettävien arktisten strategioiden ohella myös unioni tarvitsee yhtenäisen arktisen strategian. Euroopan parlamentin varapuhemies Marcel Kolaja korosti, että EU:lla tulisi olla johtava rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Parlamentaarikot pitivät tärkeänä, että EU saisi tarkkailijan statuksen arktisessa komiteassa. SCPARin puheenjohtaja, Norjan Erik Sivertsen korosti, ettei arktisella alueella ole kovia turvallisuusaiheita vaan turvallisuusintressejä tuodaan agendalle ulkopuolisten toimijoiden aloitteesta. SCPARin sisäisessä kokouksessa käsiteltiin seuraavan parlamentaarikkokonferenssin keskusteluaiheita ja julkilausumaa, jonka toivottiin olevan lyhyt ja keskittyvän tärkeimpiin aiheisiin kuten ilmastonmuutos ja arktisilla alueilla asuvien elinolosuhteisiin.

Pysyvän komitean kevätkokouksessa 4.6.2020 keskusteltiin korona-pandemian vaikutuksista arktisilla alueilla ja maiden toimista epidemian rajoittamiseksi sekä sen aiheuttamien taloudellisten ja inhimillisten vaurioiden korjaamiseksi. Keskustelua herättivät pitkät maantieteelliset etäisyyden sairastuneiden saamisessa hoitoon sekä kriisiin aiheuttamat taloudelliset vaikutukset. Öljyn hinnan lasku iskee erityisesti Venäjälle, Alaskaan ja Norjaan ja turismin pelätään kärsivän laajasti alueen maissa. Toinen keskeinen keskusteluaihe koski planeetan suurimpia metsäpaloja arktisella alueella. Parlamentaarikot päättivät lähettää yhteisen, kirjeen koskien metsäpalojen sammuttamista ja yhteistyön lisäämistä metsäpalojen ehkäisemiseksi.

Pysyvän komitean virtuaalokokouksessa 3.12.2020 päätettiin, että seuraava arktinen parlamentaarikkokonferenssi järjestetään virtuaalisesti Tromssassa 13.-14.4.2021, ennen Arktisen neuvoston Reykjavikin toukokuista kokousta 2021. Konferenssi tulee keskittymään kolmeen asiakokhtaan: YK:n ilmastonmuutosshuippukokous COP26 Glasgowissa 1.-12.11.2021, arktisen ilmastonmuutoksen vaikutukset elinkeinoelämään ja arktinen vuonna 2050.

Puheenvuoroissa korostettiin pandemian vaikutuksia arktisen alueen alkuperäiskansoille ja alueen taloudelle. Pantiin tyytyväisinä merkille Yhdysvaltain paluu Pariisiin ilmastonmuutossopimukseen ja muihin kansainvälisiin velvoitteisiin kuin myös USAn päätös avata pääkonsulinvirasto Grönlantiin. Venäjän puheenvuorossa muistutettiin, että 60% maan pinta-alasta sijaitsee polaari-alueella ja todettiin, että ilmastonmuutos Venäjän arktisella vyöhykkeellä on kolminkertainen muihin alueisiin verrattuna. Venäjän arktinen vyöhyke on erittäin saastunutta, jätteitä on alueen puhdistamiseksi siirretty muualle. Ekomatkailun uudelleen käynnistyminen tulee kestämään ainakin kolme vuotta. Luonnon monimuotisuuden suojele ja uusien kansallisuistojen avaaminen on elintärkeää, liittoneuvosto edustaja totesi.

Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja Mikko Kärnä totesi arktisen ulottuvuuden olevan keskeinen elementti Suomen hallituksen tuoretta ulko- ja turvallisuuspoliittista selontekoa. Selonteossa korostetaan arktisen yhteistyön merkitystä alueen geopoliittisen, ympäristöllisen ja taloudellisen merkityksen kasvaessa. Edustaja Kärnä mukaan arktinen alue tulee säilyttää vapaana sotilaallisista jännityksistä. Suomen arktisen politiikan strategian painopisteet ovat: ilmastonmuutoksen torjunta ja siihen sopeutuminen, arktisen alueen asukkaiden hyvinvointi, arktinen osaaminen sekä infrastruktuuri ja logistiikka. Suomi korostaa Arktisen neuvoston ja Arktisen talousneuvoston merkitystä. Alkuperäiskansat ja alueen pitämien kansainvälisten jännitteiden ulkopuolella on huomioitava kaikessa toiminnassa

4. PARLAMENTTIENVÄLINEN LIITTO (IPU)

Parlamenttienvälinen liitto (Interparliamentary Union, IPU) työskentelee maailmanlaajuisesti parlamentarismia vahvistamiseksi. Järjestö tarjoaa puolueettoman keskusteluareenan parhaiden käytäntöjen leviämiseksi ja antaa samalla laajan kuvan demokratia- ja ihmisoikeustilanteesta maailmassa.

Vuosi 2020 oli poikkeuksellinen myös IPU:n toiminnassa. Helmikuun vuotuinen IPU:n ja YK:n välinen kuuleminen New Yorkissa jäi järjestön ainoaksi suureksi fyysiseksi kokoukseksi kertomusvuonna. Suomi ja muut Pohjoismaat yhdistivät YK-kuulemiseen vierailun Washington DC:ssä. Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun kaikkien Pohjoismaiden IPU-valtuuskunnat toteuttivat yhteisvierailun Washingtoniin.

Maaliskuussa kansainvälinen matkustaminen käytännössä pysähtyi, mutta järjestön toiminta ei kuitenkaan tauonnut, vaan kokouksia ryhdyttiin siirtämään etäkokouksiksi. 179 jäsenmaan järjestössä tämä aiheutti mittavia järjestelyjä, mukaan lukien sääntömuutoksia ja käytännön kokousjärjestelyjä. Kevään yleiskokous huhtikuussa tuli vastaan niin nopeasti, että kokousjärjestelyt ei ehditty siirtää virtuaalimuotoon, ja kokous jouduttiin näin ollen perumaan. Syksyn yleiskokous päätettiin järjestää virtuaalisena suppeammassa hallintoneuvoston kokoonpanossa. Asialistalla olivat järjestön toiminnalle tärkeimmät tehtävät, joista päällimmäisenä järjestön uuden puheenjohtajan valinta. Portugalin Duarte Pacheco valittiin tehtävään kolmevuotiskaudeksi syksyn yleiskokoukseen 2023 asti.

Suomen IPU-ryhmän johtokunnalla oli kertomusvuoden aikana kolme kokousta ja ryhmän vuosikokous pidettiin 16.6.2020. Vähentyneistä fyysisistä kokouksista huolimatta Pohjoismaiden yhteistyö IPU:n sisällä on säilynyt tiiviinä.

Pohjoismaiden yhteistyö IPU-ryhmien välillä säilyi tiiviinä koronapandemiasta huolimatta. Pyrkimys fyysisiin tapaamisiin oli vahva, mutta tautitilanteen heikentyessä, kokoukset oli järjestettävä virtuaalisina.

Lisäksi Parlamenttienvälinen liitto järjesti kertomusvuoden aikana useita verkkoseminaareja jäsenilleen. Aiheita olivat muun muassa covid-19 -pandemian vaikutukset ja parlamenttien toiminta pandemian

aikana, sekä webinaarisarja ilmastolainsäädännöstä. Myös YK 75 -juhlavuosi huomioitiin YK-aiheisissa verkkoseminaareissa ja taustoituksissa YK-prosesseista. Naisten ja nuorten osallistumismahdollisuudet olivat myös vahvasti esillä.

4.1 IPU:n hallintoneuvoston kokous 1.-3.11.2020

Parlamenttienvälisen liiton hallintoneuvoston 206. kokous järjestettiin etäyhteyksin 1.-3. marraskuuta. Kokous korvasi tavanomaisesti samaan aikaan pidettävän syksyn yleiskokouksen, joka peruttiin koronapandemian takia. IPU:n johtokunta piti kuitenkin tärkeänä, että hallintoneuvoston kokous pidetään, jotta järjestön toiminnan kannalta tärkeät päätökset voidaan tehdä, eikä päätöksiä lykätä pandemian takia epävarmaan tulevaisuuteen. Samalla järjestö osoitti, että se kykenee toimimaan poikkeusoloissa joustavasti, vaikka suuri jäsenmäärä asettaakin järjestelyille haasteita. Hallintoneuvoston kokouksessa jokaisella jäsenmaalla on mahdollisuus kolmeen edustajaan. Eduskunnasta kokoukseen osallistuivat edustajat Heli Järvinen (pj), Sebastian Tynkkynen (vpj) ja Kristiina Salonen.

IPUNn varapresidentti Guomin Chen Kiinasta avasi historiallisen hallintoneuvoston virtuaalisen kokouksen ja toimi kokouksen puheenjohtajana edellisen presidentin Gabriela Cuevas Barronin kauden päätyttyä 19. lokakuuta 2020. Chen totesi virtuaalisen hallintoneuvoston kokouksen olevan ensimmäinen järjestön historiassa. Kokousagendalle oli otettu järjestön toiminnan kannalta välttämättömimmät kysymykset kuten järjestön uuden presidentin valinta sekä budjetin ja työohjelman hyväksyminen vuodelle 2021. Esillä oli myös Malin IPU-jäsenyys sekä parlamentaarikoiden ihmisoikeuskomitean raportti.

Pääsihteeri Chungong kertoi kokouksen toteutuksesta ja käytännön järjestelyistä. Yhteensä 410 hallintoneuvoston jäsentä 145 maasta oli rekisteröity kokoukseen. Pääsihteeri myös totesi kokouksen äänivaltaisuuden toteutuneen. Koska kokous ei etäkokouksena voi toimia normaalien kokoussääntöjen mukaan, kokoukselle oli myös hyväksyttävä erityissäännöt (Adoption of Special Rules). Ainoastaan yksi valtuuskunta vastusti sääntöjä aikarajaan mennessä (Pakistan). Säännöt hyväksyttiin. Kokouksen aluksi käytiin hyvin perusteellisesti läpi IPU:n presidentinvaalille asetetut edellytykset. Koko äänestysprosessi on arvioitu ulkoisen tarkastajan toimesta (UN International Computing Centre, Fabio Maggiore, External Auditor). Äänestysprosessia arvioidaan neljän peruspilarin pohjalta: vaalisalaisuus, luotettavuus (tietoturva), äänioikeutettujen tunnistaminen ja todentaminen sekä kokonaisprosessin valvonta. Ulkoinen tarkastaja on haastatellut sähköisen äänestysjärjestelmän toimittajan (Civica Election Services) ja IPU-sihteeristön niin teknisten ratkaisujen kuin toimintatapojenkin osalta. Myös testiäänestyksen toteutus tarkasteltiin.

Pakistanin edustaja esitti kysymyksen mahdolliseen eturistiriitaan liittyen, koska Uzbekistanin ehdokas Akmal Saidov on myös IPU:n johtokunnan jäsen eikä ole luopunut jäsenyydestään johtokunnassa. Pääsihteeri Chungong kuitenkin selitti, että asia oli tunnistettu johtokunnassa, eikä Saidov ollut osallistunut mihinkään päätöksentekoon, jolla voisi olla vaikutusta hänen ehdokkuuteensa.

Puheenjohtajavaalissa ääniä annettiin kaikkiaan 394. Portugalin Duarte Pacheco sai 222 ääntä (56% anetuista äänistä) ja hänet valittiin näin ollen suoraan ensimmäisellä kierroksella IPU:n presidentiksi seuraavaksi 3-vuotiskaudeksi. Muiden ehdokkaiden äänimäärät olivat: Salma Atallahjan (Kanada) 53, Akmal Saidov (Uzbekistan) 67, Muhammad Sadiq Sanjrani (Pakistan) 52. Selkeä lopputulos näytti kertovan siitä, että enemmistö jäsenmaista kuitenkin noudatti geopoliittista rotaatiota presidentin valinnassa, vaikka tämä periaate haastettiin kahden 12+ maaryhmän ulkopuolelta tulleen ehdokkuuden myötä.

Kiitospuheenvuorossaan Duarte Pacheco toivoi IPU:n keskittyvän demokratian toteutumiseen ja köyhyyden poistamiseen. Hän myös totesi, että IPU on pystyttävä modernisoitumaan ajan mukana. Pacheco

sanoi olevansa ylpeä voidessaan edustaa kaikkia IPU:n jäseniä ja ilmoitti olevansa tehtävässä aina tavoitettavissa.

Hallintoneuvoston kokouksessa käsiteltiin myös järjestön taloustilannetta. Rahoituskysymysten alakomitean (Sub-committee on Finance) puheenjohtaja Cecilia Widegren raportoi vuoden 2019 tilinpäätöksestä. IPU sai ulkoisena tilintarkastajana toimivalta Swiss Federal Audit Officeelta hyvän arvon: järjestön tilinpito on hyvin raportoitu ja järjestö on hyvässä taloudellisessa kunnossa. Järjestön tilinpäätös 2019 hyväksyttiin.

Pääsihteeri esitteli hallintoneuvostolle järjestön tämän hetken taloudellisen tilanteen. Kertomusvuoden jäsenmaksuista, 10,9 miljoonasta Sveitsin frangista 87% oli maksettu hallintoneuvoston kokouksen aikaan. Vapaaehtoista rahoitusta on budjetoitu vuodelle 2021 suurin piirtein saman verran kuin kuluvanaikin vuonna, eli noin 5 miljoonaa Sveitsin frangia. Pääsihteeri Chungong luetteli suurimpia lahjoittajia. Näitä ovat Ruotsin kehitys yhteistyörahasto Sida, joka on useiden vuosien ajan ollut järjestön suurin vapaaehtoinen rahoittaja. Myös Qatarin Shura Council, Kanada ja Yhdistyneet Arabiemiraatit ovat merkittävien vapaaehtoisten rahoittajien joukossa. Kiina on viime vuosina tullut myös vahvasti mukaan vapaaehtoiseen rahoitukseen ja on luvannut 1,5 miljoonaa US dollaria kestävä kehityksen tavoitteisiin suunnattavaan työhön. Mukana on myös pieniä maita kuten Mikronesia, Angola ja Päiväntasaajan Guinea. IPU tekee läheistä yhteistyötä YK:n kanssa myös rahoituksen suhteen ja jatkaa yhteistyötä UNDP:n kanssa maakohtaisissa projekteissa. IPU jatkaa myös terrorismin ja väkivaltaisen ekstremismin vastaista yhteistyötä YK:n huumeiden ja rikosten torjunnasta vastaavan toimiston sekä YK:n terrorismin torjunnasta vastaavan toimiston kanssa. IPU:un perustettiin tähän tehtävään keskittyvä työryhmä vuonna 2017 (High Level Advisory Group on Countering Terrorism and Violent Extremism).

Cecilia Widegren esitteli vuoden 2021 budjetin. Widegren oli tyytyväinen, että järjestön talous siinä kunnossa, ettei jäsenmaksujen korotuksiin ole tarvetta. Jäsenmaksuja on leikattu kuluneen vuosikymmenen aikana kolmeen otteeseen lähes 20%, kun samaan aikaan jäsenmäärä on kasvanut huomattavasti. Budjetissa pyritään täydelliseen läpinäkyvyyteen. Vuoden 2021 budjetti hyväksyttiin. Suomen maksuosuus vuodelle 2021 säilyy 63 600 Sveitsin frangissa.

Pääsihteeri Chungong raportoi IPU:n toiminnasta kuluvana, koronapandemian vuonna. Järjestön toiminta ei ole pysähtynyt, vaikka se onkin suurelta osin siirtynyt etätyöskentelyyn. Keväällä, pian koronaan liittyvien rajoitustoimien tultua voimaan eri jäsenmaissa IPU pyrki välittämään tietoa parhaista käytännöistä parlamenttityöskentelyn jatkamiseksi pandemian aikana. IPU on kiinnittänyt huomioita mm. siihen, ettei poikkeusoloja saa käyttää tekosyynä demokratiaan kuuluvien oikeuksien kaventamiseen. IPU on myös järjestänyt lukuisia webinaareja ja jatkanut työtä parlamenttien omien kyvykkyyksien vahvistamiseksi (capacity building) useissa jäsenmaissa sekä työskennellyt julkaisujen parissa.

Hallintoneuvostossa käsiteltiin myös IPU:ssa toimii kansanedustajien ihmisoikeusloukkauksia tutkiva komitean raportti. Komitea on koronapandemian aikana kokoontunut virtuaaliseen kokoukseen kaksi kertaa: 25. – 29.5.2020 ja 22. – 30.10.2020. Komitean puheenjohtaja Nassirou Bako-Arifari (Benin) kertoi, että komitea on käsitellyt satoja kansanedustajia koskevat ihmisoikeusloukkaustapaukset seuraavissa maissa: Brasilia, Ecuador, Egypti, Filippiinit, Gabon, Guatemala, Irak, Kongon Demokraattinen Tasavalta, Libya, Malediivit, Mongolia, Norsunluurannikko, Palestiina/Israel, Tansania, Thaimaa, Turkki, Uganda, Valko-Venäjä, Venezuela ja Zimbabwe.

Lisäksi hallintoneuvosto arvioi Malin tilannetta IPU:n jäsenenä. IPU:n sääntöjen mukaan maa ei voi olla IPU:n jäsenmaa, jos sillä ei ole toimivaa parlamenttia. Pääsihteeri Chungong alusti tilanteesta ja kertoi kehityksestä elokuun 2020 vallankaappauksen jälkeen. Hän suositteli, että IPU ei toistaiseksi erottaisi

Malia IPUsta vaan avustaisi maata oikeaan suuntaan pyrkimyksissään palata perustuslaillisen demokration tilaan ja huomioiden myös tilanteen suotuisan kehityksen. Hän suositteli hallintoneuvostolle, että IPU seuraa jatkuvasti tilanteen kehitystä ja arvioi Malin jäsenyyskysymystä tämän mukaisesti. Pääsihteeri myös perusteli ehdotusta positiivisilla kokemuksilla muista samankaltaisista tilanteista toisten jäsenmaiden kohdalla, mm. Thaimaan ja Tunisian.

4.2 Alueellinen yhteistyö

Samaan aikaan kun fyysisten kokousten määrä supistui, virtuaalisia, erityisesti alueellisia ja geopoliittisten maaryhmien kokouksia järjestettiin tätäkin enemmän. Kertomusvuoden aikana järjestettiin kolme virtuaalista kokousta Pohjoismaiden IPU-ryhmien kesken sekä kolme virtuaalista 12+ maaryhmän kokousta. 12+ -maaryhmä on yksi kuudesta IPU:ssa toimivasta maaryhmästä, johon Suomen lisäksi kuuluu Euroopan maat, Kanada sekä Australia ja Uusi-Seelanti.

Kokousten keskeisin sisältö liittyi IPU:n puheenjohtajan valintaan marraskuun 2020 hallintoneuvoston kokouksessa. Järjestön sääntöjen mukaan järjestössä pyritään noudattamaan säännöllistä rotaatiota geopoliittisten ryhmien välillä presidentin valinnassa. Rotaation mukaan seuraava presidentti tulisi 12+ maaryhmästä, mutta tästä huolimatta myös kahden muun maaryhmän edustajat (Pakistan, Asia-Pacific-Group ja Uzbekistan, Eurasia-Group) olivat asettuneet ehdolle. Kun 12+maaryhmästä ehdolla oli kaksi edustajaa, Pohjoismaiden IPU-ryhmien aloitteesta kutsuttiin 6.10. koolle ylimääräinen 12+maaryhmän kokous, jotta voitaisiin selvittää, noudatetaanko presidentin valinnassa rotaatioperiaatetta. Tästä riippui myös olennaisesti, olisiko maaryhmän viisainta asettua yhden ehdokkaansa taakse, vai voisivatko ryhmän ehdokkaat kilpailla paikasta keskenään ilman muiden maaryhmien ehdokkaita. Lopulta myös Pakistanin ja Uzbekistanin edustajat säilyttivät ehdokkuutensa ja 12+ maaryhmä päätti äänestää kokouksessaan 19.10. kahden ehdokkaansa, Duarte Pacheco (Portugali) ja Salma Ataullahjan (Kanada) välillä kumman se valitsee ehdokkaakseen. Pacheco voitti selvin luvuin 60 - 10. Ataullahjan ei kuitenkaan suostunut äänestyksen jälkeen vetämään pois ehdokkuuttaan vaan piti kiinni ehdokkuudestaan. 12+ maaryhmän kokouksessa 26.10. valittiin ryhmän puheenjohtajan paikalta presidentiksi valitun Pachecon tilalle Alankomaiden edustaja Arda Gerkens.

Tanska toimi vuoden 2020 puheenjohtajana IPU:n pohjoismaisessa yhteistyössä. Fyysiset kokoukset oli määrä järjestää Kööpenhaminassa maaliskuussa ja Helsingörissä elo-syyskuun vaihteessa, mutta molemmat kokoukset peruuntuivat vain viikkoa ennen kokousta. Fyysisten kokousten sijaan järjestettiin virtuaaliset kokoukset 8.6., 1.9. sekä 26.10.

Pohjoismainen yhteistyö IPU:n sisällä on tiivistä ja omaa pitkät perinteet järjestön alkuajoilta lähtien. Suomi on ollut mukana yhteistyössä jo 100 vuoden ajan liittyttyään järjestöön vuonna 1920. Pohjoismaiden yhteinen vierailu Washingtoniin oli osoitus vahvasta ja luontevasta yhteistyöstä sekä pyrkimyksestä lisätä maiden painoarvoa toimimalla yhdessä laajemmilla foorumeilla. Puheenjohtajuus pohjoismaisessa IPU-yhteistyössä siirtyy Suomelle vuodeksi 2021.

4.3 Pohjoismaisten IPU-valtuuskuntien vierailu New Yorkissa ja Washington DC:ssä

Eduskunnan IPU-valtuuskunta osallistui 17.-18. helmikuuta New Yorkissa järjestettyyn YK:n parlamentaariseen kuulemiseen, jonka aiheena oli koulutuksen merkitys kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa. Vuosittain järjestettävä Parlamentaarinen kuuleminen tarjoaa IPU:n kansanedustajille mahdollisuuden käydä vuoropuhelua ajankohtaisista asioista YK-edustajien, korkeiden virkamiesten ja asian tuntijoiden kanssa. New Yorkissa YK:n päämajassa järjestettävään kuulemiseen osallistui lähes kaksisataa parlamentaarikkoja eri puolilta maailmaa. Suomen IPU-ryhmän johtokunnasta kokoukseen osallistuivat

puheenjohtaja Heli Järvinen (vihr.), varapuheenjohtaja Sebastian Tynkkynen (ps.), Tarja Filatov (sd.), Markku Eestilä (kok.) ja Anne Kalmari (kesk.).

Kokouksen avasivat YK:n yleiskokouksen puheenjohtaja Tijjani Muhammad-Bande ja IPU:n puheenjohtaja Gabriela Cuevas Barron. Avauspuheenvuoroissa tuotiin hyvin esille koulutukseen liittyvät haasteet. Tunnustamme laajalti sen tosiasian, että koulutus on tärkein elementti eriarvoisuuden torjumisessa. Samanaikaisesti kuitenkin koemme, että koulutus on laajamittaisessa kriisissä. Tavoittelemme koulutusta kaikille ihmisille ja erityisesti kehittyvissä maissa erityisesti tyttöjen koulutus on heikolla tasolla. Ennusteen mukaan vuonna 2030 maailmassa 258 miljoonaa lasta ei käy lainkaan koulu.

Suomen valtuuskunnasta ed. Sebastian Tynkkynen kutsuttiin panelistiksi kuulemisen ensimmäiseen osioon, jossa pureuduttiin koulutuksen keskeiseen rooliin 2030 Kestävän kehityksen tavoitteissa. Paneelissa pohdittiin mm., kuinka laadukas koulutus voidaan demokratisoida niin, kaikilla ihmisillä on tasavertaiset mahdollisuudet tavoitella onnellisuutta ja hyvinvointia; sekä kuinka voimme rakentaa poliittista tahtotilaa tehokkaalle koulutuspolitiikalle? Edustaja Tynkkynen kertoi Suomen koulutuspolitiikan vahvuuksista, mm. tasa-arvoa luovana järjestelmänä ja kaikille oppimisen mahdollistavana. Hän kertoi myös opettajien asemasta ja vapaudesta suunnitella ja toteuttaa opetusta. Ed. Tynkkynen mainitsi myös, että on tärkeää taistella koulutuksen puolesta, koska koulutuksen kautta voimme taistella monia yhteiskunnan epäkoh-
tia vastaan.

Edustaja Anne Kalmari käytti puheenvuoron koulutuksen laadun tärkeydestä, mutta myös kouluihin liittyvän, riittävän hyvän infrastruktuurin, kuten turvallisuuden, saniteettitilojen ja ennen kaikkea kunnollisen kouluruokailun järjestämisestä. Suomi sai osakseen paljon positiivista huomiota ja kysymyksiä muiden maiden valtuuskunnilta koulutusosaamisensa liittyen.

Kuulemisen muut osiot käsittelivät koulutuksen yhteiskunnallista roolia, jossa koulutus ei rajoitu puhtaasti taloudellisten päämäärien tavoittelemiseen vaan sillä pyrittäisiin myös yhteiskunnalliseen vastuunkantoon tavoitteena oikeudenmukainen, tasa-arvoinen, kestävä ja demokraattinen yhteiskunta. Naisten ja tyttöjen voimaannuttaminen (Beijing +25) oli yhden kuulemisen osion aiheena. Esillä kuulemisessa oli myös elinikäisen oppimisen merkitys kunnollisten työpaikkojen luomisessa koko väestölle. Kuulemisessa kuultiin myös YK:n tulevaisuudennäkymistä ennen maailmanjärjestön 75-vuotisjuhllallisuuksia.

Samassa yhteydessä Suomen valtuuskunta vieraili myös Unicefin päämajassa New Yorkissa, jossa tavattiin järjestön koulutusoperaatioista vastaavan johtajan Robert Jenkins. Tapaaminen Unicefin kanssa oli erinomaisesti linjassa IPU-YK –kuulemisen koulutusteeman kanssa. Johtaja Jenkins esitteli valtuuskunnalle Unicefin toimintaa ja Suomen osallistumista järjestön toimintaan. Unicefissa toimii tällä hetkellä 19 suomalaista. Jenkins otti esille maailmassa vallitsevan oppimiskriisin, jonka ratkaiseminen on Unicefin tavoite vuoteen 2030 mennessä. Ongelma on sekä opetuksen saatavuudessa että laadussa. Yllättävää on kuitenkin jälkimmäinen. Keski- ja matalan tulotason maissa 53% ja Saharan eteläpuolisessa Afrikassa peräti 87% 10-vuotiaista lapsista ei osaa lukea kunnolla, vaikka suurin osa lapsista käy koulu. Avainviestit Unicefilta olivat oppimistulosten mittaaminen ja pitkäjänteinen sitoutuminen oppimistulosten kehittämiseen, erityisesti heikoimmassa asemassa olevien osalta. Unicefin mukaan on erittäin tärkeää, että lapsille ja nuorille annetaan vahva perusta oppimiselle varhaisessa vaiheessa ja luodaan oppimispolkuja kohti aikuisikää.

Lisäksi New Yorkissa Suomen valtuuskunta osallistui muiden Pohjoismaiden ja Saksan valtuuskunnan kanssa Saksan Pysyvän YK-edustuston järjestämään taustoitukseen Saksan toiminnasta YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuvana jäsenenä kaudella 2019-2020. Saksan YK-edustuston pysyvän edustajan sijainen,

suurlähettiläs Jürgen Schulz piti aiheesta kattavan esityksen. Hän kertoi Saksan vahvasta sitoutumisesta YK:hon. Saksa on Yhdysvaltojen jälkeen YK:n suurin vapaaehtoisen rahoituksen antaja ja todellinen monenkeskisen yhteistyön ystävä.

Tapaamisessa käytiin läpi turvallisuusneuvoston toimintaa tämän hetken sotilaallisissa ja turvallisuuskriiseissä: Libyassa, Syyriassa, Jemenissä. Saksalla on keskeinen asema useissa turvallisuusneuvoston operaatioissa, mm. Libya-sanktiokomitean ja Pohjois-Korea –sanktiokomitean johtajana.

Suurlähettiläs kertoi kriiseihin liittyvistä haasteista, kuten taistelujen lopettaminen, asetoimitusten pysäyttäminen, poliittisen ratkaisun löytäminen ja humanitaarisen avun perille saaminen sekä rauhanturvaoperaatiosta siirtyminen normaaliin YK:n maatoimiston työhön. Haasteista huolimatta on kuitenkin menestystarinoita ja onnistumisia, kuten Pohjois-Makedonia, Sudan ja Etiopia. YK:n reformitarpeeseen liittyen todettiin nykyisen pääsihteerin jo tehneen paljon hyvää työtä uudistaakseen YK:ta.

IPU:n YK-kuulemisen jälkeen pohjoismaiset valtuuskunnat jatkoivat matkaa New Yorkista Washingtoniin, missä valtuuskunnilla oli kolmen päivän vierailuohjelma muun muassa Yhdysvaltojen ulkoministeriön, ajatushautomoiden sekä kongressin virkamiesten kanssa. Yhteispohjoismaisten tapaamisten tarkoituksena on kerätä tietoa ja muodostaa kuvaa transatlanttisten suhteiden nykytilasta, maailmankaupan ongelmista, arktisesta ja turvallisuuspolitiikasta sekä Yhdysvaltojen sisäpoliittisesta tilanteesta.

Valtuuskunnat saivat Ruotsin suurlähetystössä kattavan taustoituksen Yhdysvaltojen vaaliasetelmasta, Transatlanttisesta suhteesta, suurvaltasuhteista sekä arktisista kysymyksistä. Suomen Washingtonin suurlähetystö antoi alustuksen Yhdysvaltain presidentinvaali- ja esivaaliasetelmasta. Vaalivuoden keväällä oli selvää, että Yhdysvallat lähtevät vaaleihin erittäin polarisoituneesta asetelmasta. Ihmistien luottamus valtakunnallisiin medioihin kuten CNN on laskenut ja maassa ei käydä vakavaa keskustelua suurista teemoista, kuten terveydenhuolto ja maahanmuutto. Republikaanien ja demokraattien äänestäjäkunnat ovat usein hyvin lukkiutuneita omiin leireihinsä.

Vierailuohjelmassa oli kaksi tapaamista kongressissa: kongressin tietopalvelussa (Congressional Research Service) sekä tapaaminen kongressiavustajien kanssa. Kongressin 14 000 - 15 000 työntekijästä 600 työskentelee kongressin tietopalvelussa. Tietopalvelu on puolueeton asiantuntijaelin, joka tuottaa tietoa ja analyysia kongressin molemmille kamareille, komiteoille ja kongressin edustajille. Kongressiavustajien tapaamisessa oli mukana avustajia molemmista puolueista niin senaatista kuin edustajainhuoneestakin. Tapaamisessa käsiteltiin mm. suurvaltapoliittisia, arktisia, sekä ilmastopoliittisia kysymyksiä.

Yhdysvaltain ulkoministeriössä (State Department) valtuuskunta tapasi Pohjoismaiden, Baltian ja Arktisten turvallisuuskysymysten johtajan Erika Olssonin sekä eri sektorien asiantuntijoita sekä ulko- että puolustusministeriöstä (Pentagon). Keskusteluja leimasivat suurvaltapolitiikka sekä Lähi-idän ja Syyrian tilanne. Keskustelua käytiin myös kansainvälisistä järjestöistä ja sääntöpohjaisesta yhteistyöstä. Yhdysvaltoja on kiinnostanut erityisesti henkiseen pääomaan liittyvät oikeudet (WIPO). Myös Lähi-Idän rauhan suunnitelma ja Syyrian sodan humanitaarinen katastrofi olivat esillä keskusteluissa.

Vierailun päätöspäivänä järjestettiin Suomen suurlähetystön tiloissa keskustelut muutamien Washingtonin ajatushautomoiden kanssa. Mike Sfraga (Director of Global Risk and Resilience Program and Polar Institute), antoi taustoituksen arktisen alueen kehityksestä Yhdysvaltojen näkökulmasta. Hän asetti kehukseen suurvaltasuhteet Arktisella. Yhdysvaltain hallinnossa arktinen alue nähdään yhtenä monista alueista, joilla USAn läsnäolo kilpailee hallinnon käytössä olevista resursseista. Yhdysvaltain hallinnon näkökulmasta resurssikysymys on paljon kiinni siitä, kuinka resurssien tarve perustellaan. Yhdysvalloissa on

pitkään yritetty turhaan saada rahoitusta uusille jäänmurtajille. Ratkaisu tuntui löytyvän, kun jäänmurtajia ei kutsutakaan jäänmurtajiksi vaan nimellä ”Polar security cutters”. Venäjän raaka-ainearoihin liittyvät mittavat intressit ja niiden suhteellinen merkitys Arktisella alueella ovat puolestaan kaikkien tiedossa. Arktista aluetta onkin voitu pitää alueen perinteisten toimijoiden kannalta suhteellisen vakaana toimintaympäristönä. Kiinan kiinnostus alueeseen tuo mukaan uuden suurvaltatoimijan ja lisää haasteita ennustettavuuteen.

Jotkut kongressiedustajat puhuvat kyllä ilmastonmuutoksesta, mutta kyse on enemmän yksittäisistä edustajista ja Trumpin hallinnon politiikka ei ole tukenut keskustelua ilmastonmuutoksesta. USAn rannikko-osavaltioita on alkanut kiinnostaa arktinen alue ilmastonmuutoksen vaikutusten takia, kuten merenpinnan nousun takia (lisääntyneet tulvat, korotukset vakuutusmaksuissa).

David Salvo, Deputy Director ja Jessica Brandt, Head of Policy and Research, the Alliance for Securing Democracy (ASD) keskittyivät esityksessään Yhdysvaltojen ja Euroopan demokratian kohtaamiin haasteisiin. Keskustelussa todettiin, että länsimaiden demokraattisia instituutioita pyritään nakertamaan erilaisin kyber- ja hybridi-vaikuttamisen keinoin kuten esimerkiksi vaalivaikuttaminen. Euroopan maiden yhtenäisyyttä horjuttamalla pyritään patoamaan näiden maiden vaikutusta.

5. NATON PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Suomi osallistuu Naton parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaan liitännäisjäsenenä. Globaalin Covid-19 -pandemian vuoksi Naton parlamentaarisen yleiskokouksen toiminta oli kertomusvuonna normaalia suppeampaa eikä yhtään fyysistä istuntoa pidetty. Toukokuulle Kiovaan kaavailtu kevätkokous jouduttiin perumaan kokonaan, mutta vuosi-istunto pidettiin etäyhteyksien välityksellä marraskuussa. Myös puheenjohtajisto kokoontui useaan otteeseen etäyhteyksin.

Vuosi-istunto pidettiin ensimmäistä kertaa verkossa. Kokouksen muodollisena isäntämaana toimi Kreikka, sillä alun perin istunto piti järjestää Ateenassa. Suomesta osallistui koko valtuuskunta.

Keskusteluiden aiheina olivat maailmanlaajuiset turvallisuushaasteet sekä koronapandemian vaikutukset eri yhteiskuntaturvallisuuden sektoreille. Viittaamalla vuonna 2019 lanseerattuun Nato 2030 -prosessiin, yleiskokous tuki pyrkimyksiä uudistaa allianssia pitämällä se vahvana ja yhtenäisenä poliittisesti ja sotilaallisesti sekä parantamalla sen valmiuksia vahvistaa maailmanlaajuisia rauhaa ja vakautta. Naton on jatkettava uudistumistaan pystyäkseen toimimaan kollektiivisen puolustuksen ydintehtävässään, samalla kun se puolustautuu uusien uhkien ja esiin nousevien haasteita, kuten Kiinan nousua, vastaan.

Istunnon loppujulistuksessa ”A More United and Stronger Alliance on the Global Stage” kehoitetaan Natoa päivittämään strategiansa vastaamaan muuttunutta turvallisuusympäristöä. Naton on jatkettava sopeutumistaan pystyäkseen hoitamaan kollektiivisen puolustuksen ydintehtäväänsä. Samalla on varauduttava uusien uhkien ja esiin nousevien haasteita. Naton tulisi ylläpitää voimakasta pelotetta ja puolustusta Venäjää kohtaan sekä pitää Moskova vastuuvollisena kansainvälisen oikeuden rikkomisesta. Toisaalta liittouman tulee pysyä avoimena vuoropuhelulle. Mitä tulee Kiinaan, tulee sen toiminnan aiheuttamat haasteet globaalille turvallisuudelle tunnistaa. Naton tulisi arvioida globaalien tavoitteidensa ja toimintojensa tarjoamia mahdollisuuksia ja haasteita samalla kun tarkastellaan mahdollisuuksia läheisempään vuoropuheluun Kiinan kanssa.

Naton tulee noudattaa 360 asteen lähestymistapaa turvallisuusuhkiin. Tähän sisältyy jatkuva terrorismin uhka, epävakaus naapurustossa, hybridi- ja kyberuhat ja disinformaatio, edistyneen sotateknologian leviäminen, kehittyvä häirintäteknologia sekä ilmastonmuutos.

Julistuksessa kehoitetaan allianssia myös vahvistamaan omaa poliittista yhtenäisyyttä säännöllisempien yhteyksien ja kokousten avulla. Liittoutuneiden hallitusten tulee vahvistaa sitoutumisensa transatlanttiseen yhtenäisyyteen ja yhteisiin demokraattisiin arvoihin. Tämän yhtenäisyyden tukemiseksi liittolaisten tulisi lisätä pyrkimyksiä vahvistaa sotilaallisia voimavaroja muun muassa saavuttamalla puolustusmenoja koskevat tavoitteet.

Loppujulistuksen lisäksi yleiskokous hyväksyi myös joukon poliittisia suosituksia aiheista, jotka koskivat mm. tarvetta investoida taloudelliseen kantokykyyn pandemiauhkia vastaan, ylläpitää puolustustekniikan parasta osaamista, pitää kiinni puolustusbudjetin 2% BKT-tavoitteesta sekä nostaa naiset rauhan ja turvallisuuspolitiikan keskiöön.

Istunnossa puhuivat paitsi yleiskokouksen presidentti Attila Mesterhazy Unkarista sekä Naton pääsihteeriksi Jens Stoltenberg, myös lukuisat kreikkalaiset ministerit sekä asiantuntijat. Stoltenberg nosti esiin, että Nato on ainoa paikka, jossa Euroopan ja Pohjois-Amerikan maat tapaavat joka päivä. Tämän pohjalta on rakennettava entistä enemmän ja käytettävä Natoa entistä enemmän foorumina rehelliseen keskusteluun monenlaisista turvallisuuskysymyksistä. Hän tunnusti Naton yleiskokouksen keskeisen roolin allianssin tulevaisuus suunnittelussa ja sen demokraattisten arvojen ja yhtenäisyyden vahvistamisessa.

Yleiskokous myös valitsi uudeksi presidenttikseen yhdysvaltalaisen kongressiedustajan Gerald Connollyn (demokraattipuolueesta), joka totesi ensi töikseen, että liittolaisten tulee noudattaa Pohjois-Atlantin sopimuksen demokraattisia perusperiaatteita ja että demokraattisten instituutioiden tukeminen on edellytys liittouman jäsenyydelle. Hänen mukaansa lehdistönvapaus, kokoontumisvapaus, vapaus erimielisyyksiin ja poliittiseen järjestäytymiseen sekä horjumaton sitoutuminen oikeusvaltioon ovat vahvin ase, joka liittoumalla on.

6. VÄLIMEREN UNIONIN PARLAMENTAARINEN YLEISKOKOUS

Välimeren unionin (*Parliamentary Assembly - Union for the Mediterranean, PA-UfM*) keskeisimpänä tavoitteena on EU-maiden ja Välimeren eteläpuolisten maiden vuoropuhelun ja yhteistyön lisääminen unionin 43 jäsenmaan kesken. Unionin parlamentaarinen yleiskokous antaa parlamentaarisia virikkeitä alueen yhteistyön kehittämiseksi, kannanottoja Välimeri-kumppanuudesta ja kumppanuussopimusten toimeenpanosta sekä poliittisia suosituksia ja julkilausumia Euro-Välimeri-ministerikokousten harkintaan. Parlamentaarisen yleiskokouksen työn keskiössä ovat turvallisuuteen, vakauteen ja rauhaan liittyvät kysymykset. Yleiskokouksen puheenjohtajuus vaihtuu vuosittain, ja se on vuoron perään joko EU:lla tai Välimeren eteläpuolisella maalla. Kertomusvuonna puheenjohtajana toimi Turkki, ja loppuvuodesta puheenjohtajuus siirtyi Euroopan parlamentille.

Globaali covid-19 -pandemia supisti merkittävästi Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen toimintaa kertomusvuonna. Helmikuussa pidettiin Suomen valtuuskunnan kokous, jossa valmistauduttiin maaliskuussa Turkkiin kaavailtuun yleiskokouksen vuosi-istuntoon. Ulkoministeriön asiantuntijat antoivat kokouksessa katsauksen Välimeren unionin ajankohtaisiin asioihin sekä Turkin tilanteeseen. Loppulta Turkin istunto jouduttiin viime tilassa perumaan koronatilanteen vuoksi, eikä korvaavaa vuosi-istuntoa järjestetty kertomusvuonna lainkaan.

Yleiskokouksen puheenjohtajuus siirtyi kirjallisella menettelyllä Turkilta Euroopan parlamentille syyskuussa. Ensimmäisessä EP:n johtamassa puheenjohtajiston kokouksessa 23.9. hyväksyttiin uudeksi puheenjohtajistoksi Espanjan ja Marokon parlamentit, jotka korvasivat eroavat Italian, Egyptin ja Turkin parlamentit. Yrityksistä huolimatta puheenjohtajiston toista Välimeren eteläpuolisen maan paikkaa ei saatu kertomusvuoden aikana täytettyä. Euroopan parlamentti on pysyvästi puheenjohtajistossa ja puheenjohtajisto nimitetään neljäksi vuodeksi kerrallaan.

Euroopan parlamentti nimesi keskeisimmäksi tavoitteekseen puheenjohtajakaudellaan poliittisen dialogin sekä alueellisen yhteistyön uudelleenkäynnistäminen sekä sektoripolitiikkojen (kuten kulttuuri ja ympäristö) hyvä monitorointi. Parlamentin puhemies David Sassoli Italiasta totesi myös ilmastonmuutoksen Välimeren alueella olevan EP-puheenjohtajuuden tärkein yksittäinen teema.

LIITE: VALTUUSKUNTIEN JÄSENLUETTELOT

VALTUUSKUNTIEN JÄSENYYDET VAALIKAUDELLA 2019 - 2023

Itämeren alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Sakari PUISTO (ps)
Varapuheenjohtaja	Riitta MÄKINEN (sd)
Varsinaiset jäsenet	Joonas KÖNTTÄ (kesk) Kai MYKKÄNEN (kok) Paula WERNING (sd)
Varajäsenet	Mai KIVELÄ (vas) Pirkka-Pekka PETELIUS (vihr) Mari RANTANEN (ps) Saara-Sofia SIRÉN (kok) Ari TORNIAINEN (kesk)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Mika Laaksonen www.bspc.net

Arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Mikko KÄRNÄ (kesk)
Varapuheenjohtaja	Satu HASSI (vihr)
Varsinaiset jäsenet	Eeva-Johanna ELORANTA (sd) Niina MALM (sd) Minna REIJONEN (ps) Mari-Leena TALVITIE (kok)
	(ei varajäseniä)
Sihteeri	kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen / kansainvä- lisen osaston johtaja Katriina Kuusinen www.arcticparl.org

Parlamenttienvälisen liiton (IPU) Suomen ryhmän johtokunta

Puheenjohtaja	Heli JÄRVINEN (vihr)
Varapuheenjohtaja	Sebastian TYNKKYENEN (ps)
Varsinaiset jäsenet	Anne KALMARI (kesk) Merja KYLLÖNEN (vas) Mats LÖFSTRÖM (r) Kristiina SALONEN (sd) Sari TANUS (kd) Sofia VIKMAN (kok)
Varajäsenet	Markku EESTILÄ (kok) Tarja FILATOV (sd) Hanna HOLOPAINEN (vihr) Eeva KALLI (kesk) Mai KIVELÄ (vas) Ari KOPONEN (ps) Antero LAUKKANEN (kd) Mikko OLLIKAINEN (r)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Teemu Vuosio www.ipu.org

Naton parlamentaarisen yleiskokouksen (Nato PA) Suomen valtuuskunnan jäsenet

Puheenjohtaja	Ilkka KANERVA (kok)
Varapuheenjohtaja	Mikko SAVOLA (kesk)
Varsinaiset jäsenet	Mika KARI (sd) Tom PACKALÉN (ps) (ei varajäseniä)
Sihteeri	valiokuntaneuvos Heikki Savola www.nato-pa.int

Välimeren unionin parlamentaarisen yleiskokouksen Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Paavo ARHINMÄKI (vas)
Varsinaiset jäsenet	Janne HEIKKINEN (kok) Mari RANTANEN (ps)
Varajäsenet	Eveliina HEINÄLUOMA (sd) Heli JÄRVINEN (vihr) Jouni OVASKA (kesk)
Sihteeri	kansainvälisten asiain sihteeri Eeva Lahti www.paufm.org

Aasian ja Euroopan parlamentaarisen kokouksen (ASEP) Suomen valtuuskunta

Puheenjohtaja	Sanni GRAHN-LAASONEN (kok)
Varsinaiset jäsenet	Jenna SIMULA (ps) Erkki TUOMIOJA (sd)
	(ei varajäseniä)
Sihteeri	kansainvälisten asiain neuvos Samu Paukkunen / kansainvä- listen asiain neuvos Gunilla Carlander